

БАНК АЖБОРОТНОМАНИ

Банк ходимлари ва тadbиркорларнинг ҳафталик газетаси

ISSN 2010-6602

Сайтимизга утиш учун QR-коднинг телефонингиз орқали сканер қилинг.



1995 йил январдан бошлаб нашр этилмоқда

№ 11 (1086), 2017 йил 16 март

2017 йил – ХАЛҚ БИЛАН МУЛОҚОТ ВА ИНСОН МАНФААТЛАРИ ЙИЛИ



ЎЗБЕКИСТОН БАНК ТИЗИМИ:

ХАЛҚНИ ТАДБИРКОР ҚИЛИШ – УСТУВОР ВАЗИФА

Кичик бизнес ва хусусий тadbиркорлик бугунги кунда ижтимоий фаол аҳолининг асосий қисмини қамраб олиб, иқтисодиётимизнинг муҳим соҳаси, таъбир жоиз бўлса, таянч қучига айланди. Республикада иш билан банд бўлганларнинг 78 фоиздан зиёди айнан шу соҳада меҳнат қилаётгани, унинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 56,9 фоиздан органи бунинг яққол тасдиғидир.

Сўнги пайтларда иқтисодиётни либераллаштириш, бошқарувнинг бозор тамойиллари ва механизмларини жорий этиш, қулай ишбилармонлик муҳитини шакллантириш, тadbиркорликни янада ривожлантириш йўлида қабул қилинаётган ҳуқуқий ҳужжатлар ушбу ютуқлар мустаҳкамлашида алоҳида аҳамият касб этаётир.

Президентимизнинг 2017 йил 7 февралдаги фармони билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясининг учинчи йўналиши ҳам бевосита иқтисодиётни янада ривожлантириш ва либераллаштиришга йўналтирилган бўлиб, унда 2017-2021 йиллар давомида хусусий мулк ҳуқуқини ҳимоя қилиш, унинг устувор мавқеини янада кучайтириш, кичик бизнес ривожини рағбатлантириш, айниқса, инвестициявий муҳитни яхшилаш борасида аниқ вазифалар белгилаб берилган. Бу, ўз навбатида, банк

тизими олдига қўшимча вазифалар қўймоқда. Шу боис республика Марказий банки томонидан аҳолининг барча қатлами, айниқса, ёшлар, тadbиркор ва фермерлар иш-тироқида янги ҳужжатлар мазмун-моҳиятини батафсил тушунтириш, уларга амалий ёрдам бериш борасида махсус учрашувлар ўтказилмоқдаки, бу қутилган самараларни бераётир.

Халқ билан юзма-юз ҳамда очик мулоқотларда тегишли фармон ва қарорларга биноан тақдим этилаётган энгилликлардан яқиндан танишган юртдошларимизнинг ақсариятида тadbиркор бўлиш истаги туғилаётгани қувонарли ҳол, албатта. Уларнинг лойиҳалари эса қисқа муддат ичида молиялаштирилиб, бизнес фаолиятини йўлга қўйиб олмоқдалар. Натижада минглаб ёшларнинг бандлиги таъминланиб, доимий даромад манбаи шаклланаёпти.

Таъкидлаш керакки, давлатимиз раҳбари томонидан банк тизими олдига бун-

дай амалий учрашувларни мунтазам равишда ўтказиш, аҳолини тadbиркорликка кенг жалб қилиш юзасидан аниқ вазифалар қўйилган. Унинг изчил ва сифатли ижросини таъминлаш мақсадида Марказий банк томонидан тижорат банкларининг ҳудудлардаги филиаллари раҳбарлари, уларнинг ўринбосарлари ҳамда кредит бўлими бошлиқлари томонидан ўтказиладиган амалий семинарлар тўлиқ қамраб олинган чора-тadbирлар режаси ишлаб чиқилди. Айни пайтда шу асосда амалий сайъ-ҳаракатлар олиб борилмоқда.

Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йилида тижорат банклари томонидан аҳолини тadbиркор қилиш мақсадида ҳар бир хонадоннинг тadbиркорлик фаолиятини йўлга қўйиш учун банк хизматлари ҳамда кредит маблағларига эҳтиёжи ўрганилаётгани ишбилармонлик муҳити янада яхшиланишига хизмат қилаёпти.

(Давоми 2-бетда).

Хусусий сектор равнақи

Мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тadbиркорликни янада ривожлантиришда яратилган имконият ва имтиёзлар билан бир қаторда тижорат банклари томонидан йўналтирилаётган кредитлар ҳам муҳим ўрин тутмоқда.

Хусусан, 2017 йилнинг 1 январь ҳолатига кўра, Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг соҳа субъектларини қўллаб-қувватлаш учун миллий валютада ажратган жами 2,4 трлн. сўм миқдоридagi кредит маблағлари ҳисобига 11,5 мингга яқин янги иш ўринлари барпо этилди.

Бу борада ТИФ Миллий банки ҳукуматимиз раҳбариятининг топшириқларига биноан соҳага жалб қилаётган барча турдаги молиявий манбалари (инвестициялар, микрокредитлар, лизинг хизматлари)ни ҳудудлар имконияти, ички ва ташқи бозордаги талаблар асосида тақсимлаб, мақсадли кредит сиёсатини олиб бормоқда.

(Давоми 3-бетда).

Аҳолини тadbиркорликка жалб этиш самаралари

Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йилида республикамиз тижорат банклари томонидан «Оддий аҳолини тadbиркор қилиш» дастури амалга оширилмоқда. Бу борада шу кунга қадар эришилган натижалар ҳусусида Миллий матбуот марказида Акциядорлик-тижорат Халқ банки фаолияти сарҳисоб қилинди.



Республикамизда бандликка кўмаклашиш, унинг даражасини оширишда тижорат банклари катта ҳисса қўшмоқда. Бу молия муассасалари фаолияти, айниқса, кичик бизнес ва хусусий тadbиркорликни молиявий қўллаб-қувватлаш борасидаги сайъ-ҳаракатларида яққол намоён бўлмоқда.

Бугунги кунда банклар ушбу муҳим ижтимоий аҳамият касб этувчи масалани ҳал қилишда Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг топшириқларига биноан бевосита аҳолига яқин бўлиб, уларни тadbиркорлик соҳасига кенг жалб қилиш чораларини кўрмоқда.

(Давоми 3-бетда).

ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАЛАРНИНГ СЎМГА НИСБАТАН КУРСИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2017 йил 14 мартдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона ва бошқа мажбурий тўловлар учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	2648,81	1 Канада доллари	2603,01	1 Норвегия кронаси	407,66	1 евро	3710,44
1 Англия фунт стерлинги	4262,67	1 Хитой юани	506,73	1 Польша злотийси	863,71	10 Жанубий Корея вони	30,52
1 Дания кронаси	503,85	1 Қувайт динари	11460,42	1 Сингапур доллари	2480,70	10 Япония иенаси	305,04
1 БАА дирҳами	953,06	1 Россия рубли	59,10	1 СДР	4716,23	*) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.	
1 АҚШ доллари	3500,01	1 Украина гривнаси	130,55	1 Туркия лираси	935,98		
1 Миср фунти	200,00	100 Ливан фунти	232,47	1 Швеция кронаси	389,62		
1 Исландия кронаси	32,60	1 Малайзия ринггити	787,58	1 Швейцария франки	3471,20		

Айрим хорижий валюталарнинг ўтган ҳафтага солиштирма курси:

1 USD ▲ 3500,01 – (3452,30) | 1 EUR ▲ 3710,44 – (3650,09) | 1 GBP ▲ 4262,67 – (4240,46) | 10 JPY ▲ 305,04 – (303,31)

ЎЗБЕКИСТОН БАНК ТИЗИМИ: ХАЛҚНИ ТАДБИРКОР ҚИЛИШ – УСТУВОР ВАЗИФА

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Чунки меҳнатга лаёқатли, ташаббускор юртдошларимиз кичик бизнесга жалб қилиниб, янги-янги корхоналарга асос солинмоқда. Бу каби ислохотлар самарасидан одамлар мамнун бўлиб, уларнинг эртанги кунга ишончи тобора мустаҳкамланаётир.

Юртдошларимиздан айримларининг куйидаги дил сўзларидан ҳам буни англаш мумкин.

Сайфулла ҚОРАҚУЛОВ,

«Янгиобод» фуқаролар йиғини раиси (Сардоба тумани):

– Бугун банкларимиз чин маънода халқимизнинг яқин кўмакчисига айланган. Сардоба туманида амалга оширилаётган ишлар мисолида бунга гувоҳ бўлаяпмиз. Мисол учун, жозибадор омонат турлари, ёшларимиз учун тўёна, таълим, ёш оилаларга уй-жой сотиб олиш учун ипотека кредитлари, шунингдек, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш учун кам фоизли кредитлар уларнинг оғирини енгил қилмоқда.

Хусусан, кейинги йилларда банклар иш фаолияти тубдан ўзгариб, унинг мутасадди ходимлари жойларда одамларнинг уйига бориб, юзма-юз мулоқотлар, давра суҳбатлари, семинарлар ўтказиётгани банк ва миждо ўртасидаги алоқалар мустаҳкамланишида муҳим роль ўйнаётди. Туманимизда бўлиб ўтган шундай тадбирларда қишлоқ фуқаролар йиғинлари раисларининг таклифлари инobatга олиниб, аҳолига 4 млрд. сўмлик қўшимча кредитлар ажратилди. Бу келажагимиз эгалари бўлган ёшларнинг илғор бизнес-фоялари амалга ошишига мустаҳкам молиявий асос бўлиб хизмат қилади.

Президентимиз ташаббуси билан ҳаётга татбиқ қилинаётган Ҳаракатлар стратегияси иқтисодий қудратимизни юксалтиришга қаратилган бундай ишлар кўламини янада кенгайтириш, ислохотларни сифат жиҳатидан юқори поғонага кўтаришга кенг йўл очиб беради.



Саидбиби ҲАСАНОВА,

«Bioline-Kosmetiks» корхонаси директори (Қибрай тумани):

– Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан Президентимизнинг 2016 йил 5 октябрдаги «Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлашга, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилишга ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони ижросига бағишланган амалий учрашувда иштирок этиб, шунга амин бўлдимки, эндиликда биз, тадбиркорларнинг эркин фаолият юритишимиз учун янада кенг қулайликлар яратилди. Жумладан, ушбу ҳужжат асосида тақдим этилаётган имтиёзлар корхонамиз харажатларини икки баробаргача камайтириш имконини берар экан. Мазкур иқтисодий самарани юз минглаб тадбиркорлар фаолияти мисолида таҳлил қиладиган бўлсак, дастуриламал ҳужжатнинг жамият тараққиётидаги аҳамиятини англаш қийин эмас.

Шу билан бирга, молия муассасалари тадбиркорлар учун қўшимча

хизмат турларини жорий қилиб, мақбул фоизларда кредитлар беришяпти. Очиғи, бугунги кунда кредит олиш борасида ҳеч қандай тўсиқ ёки тушунмовчиликлар йўқ.

Биз ҳам тадбиркорлик соҳасида дастлабки қадамни тижорат банкининг кредити ҳисобига ташлаганмиз. Ўшанда кредит олиш учун ариза, кредит таъминоти ва бизнес-режани тақдим этгандик, холос. Ортиқча оворагарчиликка учрамадик. Аксинча, ҳеч қанча вақт ўтмай, белгиланган маблағ ажратилди. Ўз навбатида, биз ҳам ундан мақсадли фойдаланиб, ишлаб чиқаришни йўлга қўйдик.

300 нафар ёш йигит-қизнинг бандлигини таъминладик. Ҳозирги кунда корхонамиз вилоятдаги илғор экспортчи субъектлардан бирига айланди.

Айтмоқчиманки, бугун банк билан тадбиркор ўртасидаги ишончли ҳамкорлик боис юртимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаси жадал суръатларда ривожланмоқда

Холида МИСИРОВА,

оилавий тадбиркор (Ангор тумани):

– Тинч ва осуда юрда яшаяпмиз. Одамларнинг барчаси бугунидан рози, эртанги кундан кўнгли тўқ. Сабаби, Президентимизнинг халқимизга ғамхўрлиги, мамлакатимизнинг порлоқ келажагини кўзлаб олиб бораётган сиёсатини ҳар биримиз ўз ҳаётимиз тимсолида ҳис қилиб турибмиз. Ўзимиздан қиёс: қишлоғимиз аҳолисининг турмуш шароити кун сайин яхшиланиб бормоқда.

Банк ходимларининг уйма-уй юриб, имтиёзли кредитлар ажратаётганини айтмайсизми?! Бу бизнес фаолиятини бошлаб ҳаракатида юрганлар учун катта ёрдам бўлмоқда. Масалан, куни кеча бизнинг хонадонимизга банк ходимлари келиб, юзма-юз мулоқот қилди. Шу аснода давлатимиз раҳбарининг тадбиркорликни ривожлантириш бўйича Фармон ва қарорлари мазмун-моҳиятини тушунириб, кредит олиш тартиб-қоидалари, шунингдек, бизнес-режа тузиш бўйича маслаҳат беришди.

Ўйлаб кўрсам, ҳовлимизда паррандачилик, чорвачиликни йўлга қўйиш, иссиқхона ташкил этиш имконияти бор экан. Ушбу имтиёزلардан фойдаланиб, кредит ҳисобига парранда сотиб олдик. Айни пайтда оила аъзоларим билан упарни парваришляпмиз. Қўшимча даромад манбага эга бўлганимиздан жуда хурсандимиз.

Махлиё ТУРСУНОВА,

оилавий тадбиркор (Чуст тумани):

– Давлатимиз раҳбарининг «Халқ бой бўлса, давлат ҳам бой ва қудратли бўлади», деган сўзлари мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг бош мезонига айланган. Айниқса, тижорат банклари ушбу тамойил асосида иш юриб, аҳолининг қўшимча даромад манбаини шакллантириш, тадбиркорликни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшмоқда. Бунда банк ходимларининг уйма-уй юриб, кредит бериш тизимини йўлга қўйишгани айни мудоа бўлаяпти.

Яқинда хонадонимизга банк ходимлари кириб келишса, даставвал ҳайрон қолдим. Ўзаро суҳбатда улар бизнес фаолиятимизни йўлга қўйиш учун яқиндан ёрдам бермоқчи эканликларини билгач, хурсанд бўлиб кетдим. Ўзимни қизиқтирган барча саволга тезда жавоб олдим.

Ҳовлимиз кенг бўлиб, унда деҳқончилик қилиш, мисол учун, картошка етиштириш имконияти бор. Бироқ сифатли уруғлик олишга қўлимиз калталик қилаётган эди. Банкнинг ёрдами билан бу муаммо ўз ечимини топди. Кредит ҳисобига эрталишар картошка уруғи харид қилдик ва экдик. Бу йилги ҳосил ҳисобидан қарзимиздан қутулиб, яхшигина даромад ҳам кўришимиз мумкин экан.

Бизга ана шундай ғамхўрлик кўрсатаётганлар омон бўлсинлар.

Муътабар МИРЗАЕВА, яқка тартибдаги тадбиркор (Марҳамат тумани):

– Юртимизда «Аҳолини тадбиркор қилиш» йўналишида олиб борилаётган кенг кўламли ислохотлар ҳаётимизда ҳам туб бурилиш ясаб, мени жамиятнинг фаол аъзосига айлантирди.

Гап шундаки, ишбилармонлар учун яратиб берилаётган имтиёزلардан фойдаланиб, ўз бизнесимни йўлга қўйдим: маҳаллаимизда гўзаллик салонини ташкил этдим. Натижада ўзимдан ташқари, яна икки нафар тенгдошим иш билан таъминланди.

Орзуларим рўёбига молиявий мадад бўлган банк тизимидан миннатдорман.

АЗИЗ ЮРТДОШЛАР!

Тижорат банклари томонидан «Аҳолини тадбиркор қилиш» йўналишида тақдим қилинаётган имтиёзли кредитлар куйидаги соҳаларга ажратилади:

- **чорвачилик, паррандачилик, асаларичилик, қуёнчилик, балиқчилик тармоқларини йўлга қўйиш учун;**
- **қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш, боғдорчилик ва узумчиликни ташкил этиш учун;**
- **иссиқхоналар барпо этиш учун;**
- **кичик ишлаб чиқариш цехларини ишга тушириш учун;**
- **хунармандчилик ва касаначиликни ривожлантириш учун;**
- **маиший хизмат кўрсатиш, жумладан, умумий овқатланиш, тикувчилик, пойабзал таъмирлаш, сартарошхона хизматини йўлга қўйиш учун;**
- **аҳолига транспорт хизматлари ва автомобилларга техник хизмат кўрсатиш шохобчасини ташкил қилиш учун;**
- **компьютер хизматлари кўрсатишни ташкил қилиш учун;**
- **савдо фаолиятини йўлга қўйиш учун;**
- **миллий ширинликлар ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқа фаолиятни амалга ошириш учун.**

Банкларнинг имтиёзли кредитларидан фойдаланиб, ўз бизнесингизни ташкил этинг!

Батафсил маълумотларни хонадонингизга ташриф буюраётган банк ходимларидан ёки ҳудудингиздаги тижорат банкларидан олишингиз мумкин.

Аҳолини тадбиркорликка жалб этиш самаралари



(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

– Айни пайтда Халқ банки ходимлари ҳудудлардаги ҳар бир хонадонга кириб, уларни шахсий бизнес билан шуғулланишга чорламоқда, – дейди **АТ Халқ банкнинг Кредитлаш департаменти директори ўринбосари Дониёр Акрамов.** – Бунда фуқароларнинг мавжуд шароитлари чуқур ўрганилиб, уларга ўз имкониятлари даражасидаги бизнес-режалар ҳамда молиявий хизматлар тақлиф этилмоқда.

Таъкидлаш жоиз, Халқ банки «Оддий аҳолини тадбиркор қилиш» дастури асосида мижозларга кредит маблағларини 6 ойлик имтиёзли давр билан 3 йил муддатга Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг қайта молиялаштириш ставкаси доирасида тақдим этилиб келмоқда. Ушбу йўналишда банк томонидан тақлиф этилаётган лойиҳалар қишлоқ хўжалиги соҳасида чорвачилик, паррандачилик, қуёнчилик, асаларичилик, мева-сабзавот маҳсулотлари

етиштириш, сервис соҳасида эса, маиший ва транспорт хизматлари кўрсатиш, сартарошхона хизмати, қандолатчилик, савдо-сотиқни йўлга қўйиш каби ларни қамраб олган.

Дастурга қўра, АТ Халқ банкига республикамиздаги 1 028 та қишлоқ фуқаролар йиғини (ҚФЙ) ва маҳалла фуқаролар йиғинидаги 1,5 млн.га яқин хонадонлар бириктирилган. Шундан келиб чиқиб, муассаса раҳбарияти аҳолини тадбиркорликка жалб қилиш бўйича сўрвномалар ўтказиш ва тегишли амалий ёрдамлар кўрсатиш мақсадида мингга яқин малакали банк ходимларини масъул этиб тайинланди.

Бугунги кунга қадар банк масъуллари 940 мингдан зиёд хонадонни ўрганиб чиқди. Унга қўра, 138 мингдан ортиқ киши тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш истагини билдирган бўлиб, шундан 16 минг 771 фуқарога чорвачилик, 2 минг 91 фуқарога паррандачилик, 834 фуқарога иссиқхона ташкил этиш, 596 фуқарога мевали дарахт ва узумчиликни ривожлантириш, 600 дан ортиқ

фуқарога бошқа тадбиркорлик йўналишлари учун 134 млрд. сўмдан зиёд кредит маблағи ажратилди.

– Халқ банкдан 7,5 млн. сўм кредит олиб, иккита соғин сизир харид қилдик, – дейди **Тошкент банк ҳисоб-кредит коллежининг 3-босқич ўқувчиси Мадина Сайфидинова.** – Шахсий бизнесга эга бўлишнинг ўз юки бор экан. Айни дамдаги ички кечинмаларим дастлаб ўзимга бўлган, кейин эса, банк ва ота-онам ишончини қозонишдан иборат. Бу бошлаган мустақил ишимни муваффақиятли давом эттиришим учун ўта муҳимдир.

Анжуманда, шунингдек, Халқ банки томонидан хотин-қизларни ижтимоий-иқтисодий қўллаб-қувватлаш мақсадида уларнинг уй-рўзгорларини маиший техникалар билан бутлашга қаратилган истеъмол кредитлари ҳажмини ошириш ҳамда аёллар тадбиркорлигини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилаётгани қайд этилди.

Назира МАВЛОНОВА.

Хусусий сектор равнақи

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Бундай саъй-ҳаракатлар эса ўз вақтида юқори натижаларни бераётганлиги, чунончи, ишлаб чиқариш ва сервис соҳасида инновацион лойиҳалар ишга тушаётганлиги, кичик бизнес субъектлари томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар ҳам тури, ҳам ҳажми жиҳатидан тобора ортиб, ички ва ташқи бозорлардан мустаҳкам жой эгаллаётгани, бандлик ва аҳоли турмуш тарзи юксалаётгани эътиборга моликдир.

Президентимизнинг 2016 йил 5 октябрдаги «Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлашга, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилишга ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 4848-сонли Фармони хусусий тадбиркорлик билан бирга мутасадди ташкилотлар, жумладан, банклар учун навбатдаги муҳим ҳужжатлардан бири бўлди. Фармон билан тасдиқланган комплекс чора-тадбирлар дастуридаги йўналишларнинг бир қисми тадбиркорларнинг ҳуқуқий ҳимоясини мустаҳкамлашга қаратилган бўлса, иккинчи қисми уларнинг иқтисодий фаолиятини янада эркинлаштириш, молиявий имкониятларини ошириш билан беvosита боғлиқдир. Бугунги кунда ушбу ҳужжат ижроси доирасида банк тизимида узоқ муддатли чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Унда республикамизнинг экс-

порт салоҳияти ўсишини таъминлаш, тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни фаол жалб этиш ва маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг ташқи бозорда рақобатбардошлигини ошириш билан боғлиқ рағбатлантирувчи масалалар ўрин олган.

Айни вақтда ТИФ Миллий банки томонидан фармон талабларига қўра, мазкур соҳага йўналтирилаётган кредит маблағлари ҳажми мунтазам оширилмоқда.

2017 йилнинг 1 январь ҳолатига қўра, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига жами 2,4 трлн. сўм миқдорига кредит маблағлари, 359,8 млрд. сўмлик микрокредит хизматлари кўрсатилганлигини, шу жумладан, хотин-қизлар тадбиркорлигини ривожлантиришга барча молиявий чора-тадбирлар ҳисобидан 342,4 млрд. сўм, шахсий ёрдамчи хўжаликларга қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш учун микрокредитлар бериш тартиби тўғрисидаги низомга мувофиқ, 31,7 млрд. сўм, оилавий тадбиркорликка 66,6 млрд. сўм ҳамда хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасига 612,9 млрд. сўм миқдорига кредитлар ажратилганлигини қайд этиш жоиздир.

Бир сўз билан айтганда, ТИФ Миллий банки иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш, мижозларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондириш, тадбиркорликни кенгайтириш йўлида фаол ишларни олиб бораёпти.

Юлдуз ЗОКИРОВА.

Мақсад – пул муомаласини барқарорлаштириш ва интерактив хизматларни ривожлантириш

«Қишлоқ қурилиш банк» акциядорлик-тижорат банки томонидан нақд пул муомаласини такомиллаштириш, пул маблағларининг банкдан ташқари айланмасини қисқартириш, депозит ҳисобварақларидан нақд пул тўловларини узлуксиз таъминлаш, нақд пулсиз тўлов тизими, хусусан, масофавий банк хизматларини ривожлантиришга қаратилган ишлар фаол равишда давом эттирилмоқда.

Биринчи Президентимизнинг 2009 йил 6 апрелдаги «Тижорат банклари депозитларига аҳоли ва хўжалик субъектлари бўш пул маблағларини жалб этишни янада рағбатлантириш қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори ижросини таъминлаш ҳамда банк омонатлари таркибида муддатли ва жамғарма омонатлар салмоғини ошириш мақсадида муассаса 2016 йилда миллий валютада «Соғлом авлод учун», «Бахтли бола», «Ватан ҳимоячиси», «Орзулар парвози», «Фортуна», «Хўқўқ ҳимоячиси» каби муддатли, жорий Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йилида эса, «Манфаат» ва «Мулоқот» номли омонат турларини жорий қилди.

Бунинг самарасида 2016 йилда аҳоли эътиборига 39 та омонат тури (уларнинг 29 таси миллий валютада, қолган 10 таси хорижий валютада ишлаб чиқилган) ҳавола қилиниб, улар бўйича тарғибот ишлари кенг доирада олиб борилди. Натижада, 2017 йилнинг 1 январь ҳолатига қўра, банкнинг жами омонатчилари 70 минг нафардан ошиб, уларнинг банкдаги қўйилмалари 220,2 млрд. сўмни ташкил этди. Бу кўрсаткиччи йил бошига нисбатан таққосласак, 44,1 млрд. сўм ёки 25,0 фоизга ўсганлигини қайд этишимиз мумкин.

Ҳисобот даврида банкда пластик карталар асосида ҳисоб-китоблар тизимини ривожлантириш юзасидан кўрилган чора-тадбирлар самараси-

да 624 126 та электрон тўлов воситаси муомалага чиқарилиб, жойларга 10 425 та терминал жойлаштирилди. Жорий йилда улар сонини янада кўпайтириш мақсадида қўшимча 2100 дона терминал ва 250 минг дона пластик картани тарқатиш режалаштирилган.

Бугунги кунда банкнинг ўзига ўзи хизмат кўрсатувчи инфокиосклар тармоғи 151 та инфокиоск ва 5 дона банкоматдан иборат (жорий йилда улар сонини яна 30 тага кўпайтириш мўлжалланган). 24/7 режимида ишлашга мослашган ушбу воситалар орқали пластик карталар тўғрисида маълумот олиш ҳамда турли тўловларни амалга ошириш имконияти мавжуд. Шунингдек, муассасада улар орқали кўрсатиладиган хизмат турлари ҳам кенгайтирилган. Яъни ушбу воситалар ёрдамида мижозлар банкдан олган кредитларининг асосий қарзи ва фойзаларини ҳам сўндириб бормоқда.

Бундан ташқари, бугунги кунда

банкда «P2P» тизими ҳам самарали ишлаб турибди. Бир жисмоний шахснинг пластик картасидан бошқа жисмоний шахснинг пластик картасига пул ўтказиш имконини берувчи тизим интернетдаги махсус сайтлар ва мобиль иловалар, инфокиоск ва банкоматлар орқали узлуксиз ишлаб турибди.

Аҳолига қўшимча қўлайликлар яратиш мақсадида ишга туширилган янги «UPay» хизмати ҳам барчага манзур бўлмоқда. Ушбу янги тўлов тизими орқали мижозлар масофадан туриб интернетдаги махсус сайтлар ва мобиль иловалар орқали бир қанча тўловларни амалга ошироқдалар.

Айни дамда «Қишлоқ қурилиш банк» «UZKART-EMV» тўлов тизимидаги фаолиятини янада такомиллаштириш, терминаллар тармоғини кенгайтириш, «on-line» режимида ишловчи карталари муомаласини жадаллаштириш ва улар орқали хизмат кўрсатиш сифатини ошириш чора-тадбирларини фаоллаштирилмоқда.

Наргиз АҲМЕДОВА.

Банк ва ишбилармонларнинг сармоявий ҳамкорлиги — иқтисодиётнинг барқарор ўсиши кафолати

Бунинг учун республикамизнинг барча ҳудудини тўлиқ қамраб олган банкларнинг жойлардаги филиал ва шохобчалари кўмак беришга тайёр. Мамлакатимизда 27 та тижорат банклари, уларнинг 855 та бўлинмиси ҳамда бутун республикамиз ҳудудини тўлиқ қамраб олган мини-банк ва чакана хизмат кўрсатувчи муассасалар орқали аҳоли ва тадбиркорларга хизмат кўрсатиб келмоқда. Қолаверса, уларнинг мутахассислари жойларда амалий учрашувлар ташкил қилиб, банк хизматларидан фойдаланиш, бизнес-режа тузиш каби масалалар бўйича аҳолига атрофлича тушунтиришлар бермоқда.

Банк тизими молиявий хизмат кўрсатишнинг барча соҳаларида замон талабига монанд самарали фаолиятни амалга ошироқда ва халқ фаровонлигини таъминлаш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш йўлида салмоқли натижаларга эришмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан банк тизимида кичик бизнес субъектлари, оилавий тадбиркорлик, аёллар тадбиркорлигини молиявий қўллаб-қувватлаш, айниқса, коллежларни битирувчи ёшларнинг бизнес-режаларини имтиёзли шартларда кредитлашга катта эътибор қаратиб келинмоқда.

Натижада юртимизнинг барча ҳудудларида бўлгани каби чекка қишлоқ ва маҳаллаларда ҳам янги ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш объектлари сонининг ортиши янги иш ўринлари яратилишида муҳим омил бўлмоқда.

Банк тизимида сўнгги йилларда кичик бизнесни кредитлаш ҳажми кескин оширилди, тадбиркорлик субъектларига хизмат кўрсатишга оид норматив-ҳуқуқий база такомиллаштирилди, хизмат кўрсатиш сифати янада яхшиланди.

Биргина мисол, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 31 январдаги «Кичик ва хусусий тадбиркорликни микрокредитлаш тизимини янада кенгайтириш ва соддалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-2746-сонли Қарорида тижорат банклари томонидан Тошкент шаҳрида тажриба тариксида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига микрокредитлашнинг янги тизимини таъбиқ этиш вазифаси кўзда тутилган.

Мазкур қарорга асосан микрокредитлаш учун қамраб олинмаган шахслар орасида куйидагилар устувор контингентлар ҳисобланади:

- ўрта махсус касб-хуна ва олий таълим муассасалари битирувчилари;
 - мудартали ҳарбий хизматдан қайтган жисмоний шахслар;
 - меҳнат органларида рўйхатга олинган банд бўлмаган фуқаролар;
 - оилавий ва хусусий тадбиркорлик билан шуғулланаётган аҳоли, шунингдек, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тавсияномалари бўйича ишга жойлашишга эҳтиёжманд бўлган бошқа шахслар.
- Тижорат банклари томонидан имтиёзли микрокредитлар энг кам иш ҳақининг 200 баробаригача миқдорда ажратилади. Йиллик фоиз ставкаси миқдори:
- битта иш жойи яратилганда 9 фоиз;
 - иккита иш жойи яратилганда 8 фоиз;
 - учтадан тўрттагача иш жойи яратилганда 7 фоиз;
 - беш ва undan ортиқ иш жойи яратилганда 6 фоиз миқдориди белгиланган.
- Ушбу микрокредитлар хизмат кўр-

Бугунги кунда ҳар бир юртошимиз – хоҳ у тадбиркор, хоҳ оддий уй бекаси ёки пенсионер бўлсин – қундалик ҳаётини тижорат банкларининг хизматларисиз тасаввур қила олмайди. Кимдир банк-молия муассасалари кредити эвазига бизнес фаолиятини йўлга қўйса, бошқаси даромадини кўпайтириш мақсадида бўш пул маблағини омонатга қўяди.



сатиш ва сервис соҳаси, қандолатчилик, тикувчилик ва бошқа мақсадлар учун ажратилади.

Мазкур қарорга мувофиқ, 2017 йил давомида тижорат банклари томонидан ушбу йўналишга 277,0 млрд. сўм миқдориди кредит маблағлари ажратилиши белгиланган.

Ўзбекистон банк тизимининг кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасида ҳамда оилавий бизнес, ёшлар ва аёллар тадбиркорлигини ривожлантириш йўлида олиб бораётган фаолиятга тадбиркорлик соҳаси вакиллари катта қизиқиш билан қарамолдалар.

Жамиятимизда шундай хуналар борки, уларни аёллар меҳнатисиз тасаввур этиш қийин. Дейлик, тикувчилик-каштачилик, қандолат маҳсулотларини ишлаб чиқариш. Яхшигина даромад келтирадиган ушбу хуналарни касбга айлантираётган, ҳам оилага, ҳам жамиятга фойда келтираётган аёлларимиз фаолияти эътирофга лойиқ.

Тижорат банклари томонидан аёллар тадбиркорлигини ривожлантиришга, шу жумладан, аёллар меҳнатидан фойдаланиладиган ва аёллар бошқарадиган кичик корхоналарга имтиёзли кредитлар ажратиш, оилавий тадбиркорликни молиявий қўллаб-қувватлаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилиб, бу борадаги ишлар Марказий банкнинг мунтазам назоратига олинган.

Хусусан, аёллар тадбиркорлигини ривожлантириш мақсадида тижорат банклари томонидан 2016 йилда 1,6 трлн. сўм миқдориди кредит маблағлари ажратилди.

Кредитларни ажратишда куйидаги йўналишларга асосий эътибор қаратилди:

- хизмат кўрсатиш ва сервис соҳаларини ривожлантириш;
- чорвачилик, паррандачилик, иссиқхона ҳўжалигини ташкил этиш;
- қишлоқ ҳўжалиги ва гўшт-сут маҳсулотларини қайта ишлаш;
- тикувчилик маҳсулотлари, пойабзал, мебель ишлаб чиқариш;
- қандолат ва озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш;
- қурилиш соҳасини ривожлантириш;
- минитехнология ва ихчам ускуналарни сотиб олиш;

– мевасабзавот ва чорвачилик маҳсулотларини сақлаш, қайта ишлаш билан шуғулланувчи корхоналарни ташкил этиш;

– касаначиликни ривожлантириш каби йўналишлар.

2017 йилда мазкур соҳага банклар томонидан 1,7 трлн. сўмдан кам бўлмаган миқдорда кредитлар ажратилиши кўзда тутилган. Бу борада тижорат банклари томонидан аёллар тадбиркорлигини ривожлантиришга, шу жумладан, аёллар меҳнатидан фойдаланиладиган ва аёллар бошқарадиган кичик корхоналарни молиявий қўллаб-қувватлаш, уларни тадбиркорлик соҳасига кенг жалб қилиш борасида бир қатор тадбирлар ўтказилиб келинмоқда.

Хусусан, «Қамолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси, Ўрта махсус касб-хуна таълими маркази, «Тадбиркор аёл» ишбилармон аёллар уюшмаси, маҳаллий ҳокимликлар ва бошқа вазирлик ҳамда идоралар раҳбар ходимлари билан ҳамкорликда республикамизнинг барча ҳудудларида амалий учрашув, давра суҳбатлари ва семинарлар ташкил қилинмоқда.

Тадбирларда тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйиш ва жадал ривожлантириш, униб-ўсиб келаётган ёш авлодини тадбиркорлик соҳасига кенг жалб этиш, аҳолининг, айниқса, ёшларнинг бандлигини ошириш, аёллар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш мақсадида Ўзбекистон Республикасининг қонунари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон ва қарорлари, ҳукумат қарорлари билан жорий қилинган қулай ишбилармонлик муҳити ва имтиёзлар тўғрисида ишроқчиларга батафсил тушунтиришлар, энг муҳими, тадбиркорлик соҳасини энди бошлаётган ёш тадбиркорларга амалий ёрдам кўрсатилмоқда.

Бугунги кунда касб-хуна коллежлари битирувчиларини кредитлаш борасида Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2016 йил 3 февраль куни 2758-сон билан давлат рўйхатига олинган «Тижорат банклари томонидан касб-хуна коллежлари битирувчиларига микрокредитлар бериш тартиби тўғрисида»ги Низом ишлаб чиқилиб, унда юридик шахс ташкил этмаган ҳолда фаолият юритаётган ёшларга:

– энг кам ойлик иш ҳақининг 200 бараваригача (30 млн. сўм);

– энг кам ойлик иш ҳақининг 300 бараваригача (45 млн. сўм) миқдорда имтиёзли кредитлар тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун давлат рўйхатидан ўтган ёки юридик шахс устав фондида (устав капиталида) 50 фоиз ёки undan ортиқ акцияга (улушга) эга бўлган Ўзбекистон Республикаси касб-хуна коллежларида ўқишни якунлаган кунидан бошлаб 3 йилдан ортиқ вақт ўтмаган битирувчиларга кредит маблағлари берилиши белгилаб қўйилган.

Бундан ташқари, бугунги кунда Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг қайта молиялаш ставкаси 9 фоизни ташкил этади. Шундан келиб чиқиб, барча тижорат банкларига ажратилаётган кредитлар бўйича фоиз ставкаларини пасайтириш ва кредит сибсатларига тегишли ўзгартиришлар киритиш юзасидан тегишли кўрсатмалар берилган.

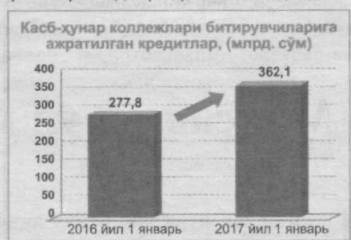
Ушбу микрокредитлар қарз олувчиларга кредит ажратилаётган лойиҳанинг ўзини-ўзи қоплаши ҳисобга олинган ҳолда:

– фаолиятни бошлаш учун айланма маблағларни шакллантиришга, инвестиция лойиҳасининг техник-иқтисодий асосини ишлаб чиқишга – 12 ой муддатгача;

– қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини етиштириш ва қайта ишлашни ташкил этиш учун айланма маблағларини тўлдиришга, шунингдек, асбоб-ускуналарни сотиб олишга – 2 йил муддатгача;

– инвестиция лойиҳаларини молиялаштириш учун – 3 йилдан ортиқ муддатга берилади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан коллежларни таомлаётган ёшларни тадбиркорлик соҳасига жалб этиш ва уларнинг бандлигини ошириш бўйича тегишли зарурий чора-тадбирлар ишлаб чиқилди.



Тижорат банклари томонидан ёшларни, айниқса, касб-хуна коллежлари битирувчиларини тадбиркорлик фаолиятига кенг жалб қилиш, уларнинг бизнес лойиҳаларини молиявий қўллаб-қувватлашга 2016 йилда 362,1 млрд. сўм миқдориди кредитлар ажратилиб, мазкур кўрсаткич ҳам 2015 йилга нисбатан 1,3 баробардан зиёдга ошди.

Албатта, тижорат банклари томонидан ёшларни факатгина молиявий қўллаб-қувватлаш билан чекланиб қолмасдан, уларнинг ҳуқуқий ва молиявий саводхонлигини ошириш, тадбиркорликни йўлга қўйиш ҳамда ривожлантириш учун яратилган шарт-шароитлар ва қулайликлар билан яқиндан таништириш борасида ҳам кенг қўламли тарғибот ишлари олиб борилмоқда.

Тургун ҲАКИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Тижорат банкларининг инвестициялар портфелини мониторинг қилиш департаменти бош иқтисодчиси.

БАНК ЧАКАНА ХИЗМАТЛАРИ

5

«Ипотека-банк»: миждозларга катта имконият яратиб

2016 йил якунларига кўра, республика тижорат банклари ўртасида ўтказилган танловда «Ипотека-банк» акциядорлик-тижорат ипотека банки «Аҳоли омонатларини жалб қилиш бўйича йилнинг энг яхши банки» (1-ўрин) дея эътироф этилди.

Шунингдек, муассасанинг Тошкент шаҳри Шайхонтохур филиали «Хадра» мини-банки «Шаҳарларда аҳоли омонатларини жалб қилиш бўйича йилнинг энг яхши мини-банки» (3-ўрин), Тошкент вилояти Оҳангарон филиалига қарашли 3-сонли жамғарма кассаси «Қишлоқ жойларда аҳоли омонатларини жалб қилиш бўйича йилнинг энг яхши жамғарма/махсус кассаси» (3-ўрин) ҳамда Навоий вилояти Зарафшон филиалининг мини-банк ва жамғарма амалиётлар шўъбаси бош мутахассиси Олия Садуллаева «Омонатларни жалб қилиш бўйича банк фахрийси» номинациялари доирасида рағбатлантирилди.

Мазкур муваффақиятлар омили хусусида «Ипотека-банк» АТИБнинг чакана хизматлар фаолиятини назорат қилиш бўлими бошлиғи Акром Ҳайдаров билан суҳбатлашдик.

– Мамлакатимиз Биринчи Президенти томонидан таъсис этилган ушбу танлов республикамиз молия бозорини ривожлантириш, банк хизматлари доираси ҳамда хизмат кўрсатиш кўламини оширишга кенг йўл очди. Биргина 2016 йилда банк хизматлари ҳажми 2015 йилга нисбатан 1,2 бараварга, депозитларга жалб қилинган аҳоли ва ҳўжалик субъектлари бўш пул маблағлари 25,2 фоизга ортди.

«Ипотека-банк» фаолиятида эса депозитларга қабул қилинган аҳоли омонатлари қолдиги ҳисобот даврига нисбатан 33,5 фоизга ўсиб, 822 млрд. сўмдан зиёдни

ташкил қилганлигини қайд этиш мумкин.

Айтиш жоиз, бугунги кунда банкимиз томонидан молиявий барқарорлик ва ликвидликни ошириш, ресурс базани янада шакллантириш, капитал етарлиги ва активлар сифатини халқаро стандартларга мувофиқлаштириш бўйича 2016-2020 йилларга мўлжалланган комплекс чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилган. Бунда жисмоний ва юридик шахсларга мўлжалланган омонатларни ишлаб чиқишда уларнинг жозибдорлигини таъминлаш, депозит сертификатларини муомалага чиқариш йўли билан аҳоли ва ҳўжалик субъектларининг бўш пул маблағларини банк айланмасига фаол жалб этиш, шунингдек, хизмат кўрсатишда миждозларга ҳар томонлама қулай шароитлар яратиш чораларини кўриш, ходимларнинг касб этикасида хабардорлигини кўчатириш, янги банк маҳсулотлари, жумладан, виртуал омонатларни ишлаб чиқиш ва улар ташвиқотида замонавий усуллардан самарали фойдаланиш каби вазифалар белгиланган.

– Бугунги кунда банкнингизда айнан омонатчилар учун ахборот технологиялари ва дастурий таъминотларга асосланган қандай хизматлар кўрсатилмоқда?

– Муассасамизда ахборот-коммуникация тармоқларининг ноёб ютуқларидан унумли фойдаланилмоқда. Омонатчилар учун ўз омонатлари ҳолатини кузатиб бориш, уларнинг хавфсиз ва ишонч-



ли сақланишини таъминлаш, маблағларини эркин тасарруф қилиш бўйича қулайликлар яратиш мақсадида «SMS-банкнинг» хизмати жорий қилинган. Ҳозирги кунда миждозлар ушбу дастур орқали ўз ҳисобварақлари бўйича операцияларни реал вақт режимида хавфсиз амалга ошириш, унинг натижалари ҳақида «SMS-хабар» орқали бохабар бўлишмоқда. Омонатлар қолдиги, кирим-чиқим амалиётлари, муддатининг туғаш вақти ва бошқа зарур маълумотлар ҳам мазкур дастур орқали етказилмоқда.

«SMS-банкнинг» хизмати уяли алоқа воситаси, омонатчига берилган алоҳида идентификация рақами, логин ва пароль ёрдамида ўрнатилган инфокиосклар, тадбиркорлик субъектларининг хизмат компьютерларига киритилган махсус дастур ёки банкнинг интернет тармоғида расмий веб-сайти орқали очилган «Шахсий кабинети» ёрдамида кўрсатилади. 2016 йил якунларига кўра, ушбу хизматдан 64 мингдан зиёд миждозлар фойдаланган.

Шунингдек, банкимиз томонидан телекоммуникация

инфратузилмасидан кенг фойдаланиш натижасида аҳоли ва банк ўртасида тезкор алоқа ўрнатиш, масофадан банк ҳисоб рақамларини бошқариш, замонавий электрон иловалар ва тўловларни амалга ошириш имконини берувчи бошқа янги дастурлар ҳам жорий қилинмоқда.

– «Ипотека-банк»нинг бугунги кундаги инфратузилмаси, омонатлари кўлами хусусида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

– Бугунги рақобат замонида барча тижорат банклари қатори муассасамизда ҳам тизимнинг ушбу йўналишини ривожлантириш, чунончи, инфратузилмавий қамровлик муҳим вазифалардан бири эканлиги ҳисобга олиниб, хизмат кўрсатиш шохобчалари доираси мунтазам кенгайтириб борилмоқда.

Ҳозирги кунда республикамиз бўйлаб 38 та филиал, 154 та мини-банк, 576 та жамғарма/махсус касса миждозлар хизматида сафарбар этилган. Бундан ташқари, банкимиз томонидан аҳолининг яшаш жойларига чиққан ҳолда дам олиш кунлари (шанба-якшанба) ҳам

хизмат кўрсатувчи коммунал тўловларни тўлашга ихтисослашган 50 га яқин сайёр кассалар (махсус жиҳозланган ва банк логотипи туширилган автотомбиллар воситачилигида) фаолияти йўлга қўйилган.

Аҳолининг бўш пул маблағларини омонатларга кенг жалб қилиш мақсадида эса, 20 та миллий ва хорижий валютада талаб қилиб олингунча, жамғарма ва муддатли омонат турларини таклиф этмоқдамиз. Шундан бештаси – «Ўмид», «Бойчек», «Супер ютуқ», «Актив» ва «Мустақиллик тўхфаси» номли омонатлар 2016 йилда жорий қилинди. Уларнинг фоиз ставкалари қўйилмаётган пул миқдори, сақлаш муддати, аҳолининг ижтимоий ва ёш гуруҳларига мувофиқлаштирилган. Жорий Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йилида эса аҳолига катта имконият яратиб, «Имконият» номли ютуқли омонатни амалиётга киритдик.

Таъкидлаш жоиз, банклар янги депозитни ишлаб чиқишда, албатта, мамлакатдаги макроиктисодий ҳолат, муассаса ва ҳукумат олдида турган вазифалар (истикболли лойиҳаларни молиялаштиришдаги иштироки), шунингдек, аҳолининг талаб ва эҳтиёжларини ҳисобга олади. Жумладан, «Ипотека-банк» депозит сиёсатида ҳам ушбу мезонларни чуқур таҳлил этиб, унинг ҳулосалари асосида иш кўришга жиддий эътибор қаратилади.

Танловдаги улкан ютуғимиз, умуман, аҳоли омонатларини жалб қилишда олиб бораётган мақсадли саяё-ҳаракатларимиз самараси ўларок, омонатчиларимиз сони йил сайин ошиб бормоқда. Бугунги кунда улар қарийб 2,1 млн. нафарни ташкил этмоқда.

Назира МАВЛОНОВА
суҳбатлашди.

«ASIA ALLIANCE BANK»да «Баҳор нафаси»

Мамлакатимиз тижорат банклари томонидан баҳор айёмлари муносабати билан аҳоли эътиборига янги хизматлар тақдим этилмоқда. Хусусан, «ASIA ALLIANCE BANK» акциядорлик тижорат банки хорижий валютада янги муддатли омонатларни жорий қилди.

«Bahor nafasi» ва «Vozrojenie» номли ушбу депозитларнинг ҳар иккиси учун ҳам шартлар деярли бир хил (йиллик тўлов фоизларини ҳисобга олмаганда) ишлаб чиқилган. Жумладан, омонатларга ҳисобварақлар АҚШ долларидида очилиб, улар бўйича ҳисобланган устамалар АҚШ долларидида тўланади. Бунда фақат «Bahor nafasi» учун йиллик фоиз тўловлари миждозга аванс тариқасида олдиндан, «Vozrojenie» бўйича эса депозит муддати туғанидан сўнг берилади. Омонатларнинг сақланиш муддати 12 ойидир.

Таъкидлаш жоиз, «ASIA ALLIANCE BANK» миждозлар қизиқшидан келиб чиқиб, хорижий валютадаги депозитлари доирасини кенгайтиришга катта эътибор қаратмоқда. Хусусан, 2016 йилнинг IV чо-

рагида 8 турдаги омонатни амалиётга киритган эди.

Муассасанинг мана шундай молия бозори талаблари асосида олиб бораётган самарали фаолияти ўз натижасини бермоқда. Жорий йилнинг 1 март ҳолатига кўра, банкда аҳолидан жалб қилинган омонатлар қолдиги ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 64 фоизга ўсиб, 94 млрд. сўмни ташкил этди.

Шунингдек, «ASIA ALLIANCE BANK» АТБ миждозлар тўловларини қўшимча ҳимоялаш ва жорий операция фаолиятни соддалаштириш чораларини кўчатириш мақсадида S.W.I.F.T. халқаро тизимининг «Sanctions Screen» хизматини муваффақиятли жорий этди.

Ушбу хизмат терроризмни молиялаш ва жиноий йўллар билан топилган пул маблағларини легал-

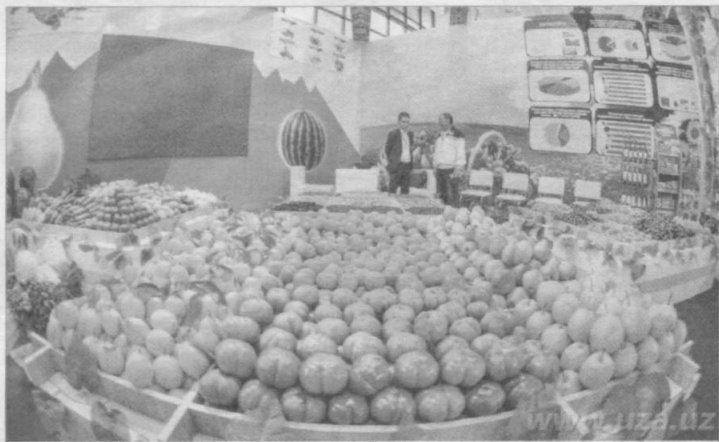


лаштиришга қарши курашиш соҳасидаги миллий ва халқаро конунчилик талабларига мувофиқ қўшимча назоратни амалга оширишга ёрдам беради.

Ширин БАЙСЕНОВА.

Экспорт салоҳияти юксалмоқда

Бугунги кунда халқаро бозорларда рақобатнинг кескинлашуви экспорт ҳажмини ошириш учун мавжуд имкониятлардан макбул даражада фойдаланишни талаб қилмоқда. Шу боис мамлакатимизда ҳам қайта ишланган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари экспорт ҳажми ва доирасини кенгайтириш, маҳаллий ишлаб чиқарувчиларга ўз маҳсулотлари экспортда янада қулай шарт-шароитлар яратишга катта эътибор берилмоқда.



Бу борада Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари экспортини қўллаб-қувватлаш жамғармаси республиканинг боғдорчилик ва мева-сабзавотчиликка ихтисослашган барча туманларида импортчилар ва йирик хорижий савдо мажмуаларининг талабларига кўра, мева-сабзавот маҳсулотларини йил давомида бир меъёрда ташқи бозорларга етказиб бериш ва бунинг ҳисобига юқори нархларда экспорт шартномалари тузиш ҳамда экспорт салоҳиятини қўшимча даромад олиш ҳисобига кўпайтириш чора-тадбирларини амалга оширмоқда. «Наврўз мева фэйз»

МЧЖ ана шундай корхоналардан бири саналади.

– Маҳсулотларимизни хорижга экспорт қиламиз, – дейди **гулистонлик тадбиркор, «Наврўз мева фэйз» масъулияти чекланган жамияти раҳбари Маъмур Эгамназаров.** – Бунинг учун бизга Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки ҳузуридаги Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари экспортини қўллаб-қувватлаш жамғармасининг Сирдарё вилояти филиали моддий таянч бўлмоқда.

Биз барпо этаётган 2,8 минг тонна сизимга эга бўлган музлатгич ишга тушса, ички ва ташқи бозорга сирдарё-

лик деҳқонлар, кўп тармоқли фермер хўжаликлариди етиштирилган маҳсулотлар, айниқса, дунёнинг кўплаб давлатларида машҳур бўлган Мирзачўл қовунларини экспорт қилиш учун худди палақда узилгандек сақлаш имкони туғилади. Бугунги кунда музлатгич учун зарур бўладиган ускуналарни сотиб олишга тайёргарлик ишлари ниҳоясига етказилди. Жамғарма кўмағида ТИФ Миллий банки Сирдарё бўлими томонидан ажратиладиган 600 минг АҚШ доллари миқдorigа тенг бўлган барча ускуналарни ўрнатиб, жорий йил ҳосилидан экспортни йўлга қўйиш ниятидами.

Жамғарманинг Сирдарё вилояти филиали томонидан вилоятда етиштирилиб, қайта ишланаётган маҳсулотлар экспортини йўлга қўйиш, уларга ҳуқуқий маслаҳатлар бериш, экспорт шартномалари имзолаш, харидорлар топишда яқиндан кўмак берилмоқда. Жумладан, ТИФ Миллий банки томонидан молиялаштирилиши режалаштирилган умумий қиймати 6 млн. 653 минг доллар бўлган мева-сабзавотчилик йўналишидаги хорижий кредит линияда кредит олишни мақсад қилган кичик бизнес субъектларининг учтасига 1,2 млн. долларлик импорт шартномалари имзолашда, иккитасига лойиҳанинг техник-иқтисодий асосларини тайёрлашда ва яна шунчасига лойиҳани «Ўзбекизоққовқатхолдинг» компаниясининг Илмий-техникавий кенгашига тақдим этилишида амалий кўмак кўрсатилди.

Шунингдек, вилоятда етиштириладиган қарийб 231 минг тонна пахта хомашёсининг салкам 70 фоизини худуднинг ўзида қайта ишлашни ташкил этиш мақсадида ТИФ Миллий бан-

ки томонидан умумий лойиҳа қиймати 72 млн. 200 минг доллар бўлган 8 та корхонани молиялаштириш, хусусан, уларга қарийб 50 млн. доллар миқдориди банк кредитларини ажратиб режалаштирилган. Ҳозирда ушбу корхоналарнинг учтасида кредит ҳужжатларини расмийлаштириш ишларига жамғарма томонидан тегишли кўрсатмалар бериб борилмоқда.

– Муассаса кўмағида жорий йилнинг январь ойида ўндан зиёд тадбиркорлик субъектига ўз товар ва хизматларини ташқи бозорларга чиқариш бўйича ҳуқуқий, молиявий ва ташкилий хизматлар расмийлаштириди, – дейди **Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари экспортини қўллаб-қувватлаш жамғармасининг Сирдарё вилояти филиали директори Илҳом Сувоққулов.** – 4 млн. 588 минг долларлик экспорт шартномалари имзоланиб, улар доирасида 6 та тадбиркорлик субъекти томонидан 2 млн. доллардан ортиқ sanoat ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари экспорти амалга оширилди.

Жумладан, жамғарма миқозларидан бўлган «Sirdaryo licorice extract» ҚҚ ташкил этилганига ҳали кўп вақт бўлса-да, корхона томонидан дастлабки йилнинг ўзида 45 минг долларлик маҳсулот Хитойга экспорт қилинди.

Бу ҳали ҳаммаси эмас. Жорий йил ҳосили учун вилоятда жамғарма таъсисчилигида ташкил этилган агрофирмалар томонидан 50 млн. доллар миқдориди экспорт шартномалари тузилган. Кузги йиғим-теримдан сўнг уларнинг барчаси «Made in Uzbekistan» ёрлиғи билан дунё бозорларини забт этади.

Эъзоз КАМОЛОВА.

Унда етакчи иқтисодий тармоқлардан бири саналган кимё sanoati мамлакатимиз иқтисодиётига ва унинг экспорт салоҳиятини ривожлантиришга салмоқли ҳисса қўшаётгани, акциядорлик жамиятининг ишлаб чиқариш қуввати республикамиз қишлоқ хўжалигининг кимё маҳсулотларига бўлган ички талабини тўла таъминлаш ҳамда доимий асосда уларни экспорт қилиш имконини бераётгани таъкидланди. Хусусан, 2016 йилда тизимдаги корхоналар томонидан агросаноатни калийли ўғит билан таъминлаш 100,9 фоизга бажарилди.

– Бугунги кунда фермер ва деҳқон хўжаликларининг комплексли ўғитлар ҳамда портлаш хусусияти камайтирилган ёки умуман йўқотилган амиякли селитра ва суюқ микроэлементи минерал ўғитларга талаби катта, – дейди **«Ўзкимёсаноат» АЖ-нинг Ишлаб чиқаришни мувофиқлаштириш бош бошқармаси бошлиғи ўринбосари Атхам Азларов.** – Шу боис 2016 йилда жамият негизидидаги корхоналар жиҳозлари техник аудитдан ўтказилиб, 2020 йилгача эскирган жиҳозларни алмаштириш юзасидан ман-



зилли дастур тузилди. Унга кўра, жорий йилда корхоналарни энергия тежовчи замонавий техника ва жиҳозлар билан таъминлаш ҳисобига ишлаб чиқарилаётган минерал ўғитлар ассортиментини кўпайтириш, уларнинг таннархини пасайтириш ҳамда тизимдаги ўсиш суръатини сақлаб қолиш бўйича чора-тадбирлар кўрилмоқда.

Айтиш жоиз, «Ўзкимёсаноат» корхоналарида турли минерал ўғитлар, сунъий тола, полимер материаллар, ноорганик моддалар, энергетика, олтин қазиб олиш ва енгил саноат учун резина-техника буюмлари, кимёвий ре-

агентлар, дефолиантлар ишлаб чиқарилмоқда. 2016 йилда 2 трлн. 329 млрд. сўмлик маҳсулот, 214 млрд. 600 млн. сўмлик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилган. Инвестиция дастурига киритилган лойиҳалар доирасида тармоқ корхоналарида 328 млн. 530 минг АҚШ доллариллик сармоа ўзлаштирилган.

Янги маҳсулот турларини ўзлаштириш бўйича келайинги икки йилда ўндан зиёд лойиҳа амалиётга татбиқ этилди. Пировардида, 2016 йилда Маҳаллийлаштириш дастури доирасида 317 млрд. 200 млн. сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Жо-



рий йилда жамият томонидан 15 та лойиҳани ишлаб чиқаришга жорий этиш режалаштирилган.

– Бундай лойиҳалар мамлакатимизда мавжуд хомашё захираларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириб, импорт ўрнини босадиган маҳаллий маҳсулотлар тури ва ҳажмининг ортишига хизмат қилади, – дейди **Атхам Азларов.** – Улар жумласида «Максам-Чирчиқ» корхонасида зангламага қарши қоплама, фигурали катализатор, «Навийазот» корхонасида натрий сульфат тузи, Жиззах пластмасса заводиди стрейч плёнка ишлаб

чиқаришни йўлга қўйиш каби лойиҳаларни санаб ўтиш мумкин.

Анжуманда «Ўзкимёсаноат» АЖ томонидан аммиак, карбамид, аммиак селитраси, сульфат аммоний, аммофос ва нитрофоска маҳсулотлари экспорт қилинаётгани, аини пайтда эса, Жануби-Шарқий Осиё минтақасидаги мамлакатларда савдо уйлари очиш борасида иш олиб борилаётгани қайд этилди. Айтиш жоиз, 2016 йилда ушбу йўналишида яна 4 та давлат билан ҳамкорлик ўрнатилиб, экспорт географияси 20 тадан оширилди.

Гулшан ЮСУПОВА.

Минерал ўғитлар арзонлашади

Миллий матбуот марказида «Ўзкимёсаноат» акциядорлик жамияти корхоналарининг 2016 йилдаги фаолияти якунларига бағишланган анжуман бўлиб ўтди.



Аҳоли учун суғурта хизматлари

«Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили» муносабати билан «Ўзбекинвест» экспорт-импорт миллий суғурта компанияси аҳолининг тўлов қобилиятидан келиб чиқиб, суғурта хизматлари тан-варҳини арзонлаштиришни режалаштирган. Шунингдек, муассаса жорий йилда сайёҳлар ва туроператорларнинг фуқаролик жавобгарлигини суғурталаш, маданий меросларни суғурта қилиш каби қатор янги суғурта хизматларини жорий этишни кўзда тутган.

Бу ҳақда Миллий матбуот марказида «Ўзбекинвест» ЭИМСнинг фаолияти ва истиқболдаги вазифаларига бағишланган анжуманда келтириб ўтилди.

Тадбирда компания бош директори ўринбосари Алишер Асатуллаев мамлакатимиз молия бозорининг муҳим йўналишларидан бири бўлган суғурта бозорининг ривожланиши аҳолини ижтимоий химоя қилишда қўшимча асослар яратилишига кўмаклашаётганини таъкидлади.

«Ўзбекинвест» компанияси томонидан 2016 йилда Инвестиция дастурига қиритилган 88 та лойиҳага умумий қиймати 17,5 трлн. сўм миқдорига суғурта ҳимояси тақдим этилди. Бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 108,5 фоизга ўсган.

Ҳисобот даврида компания томонидан жами йиғилган суғурта мукофотлари 104 млрд. сўмни (ўсиш 130 фоиз), олинган суғурта мажбуриятлари 58,5 трлн. сўмни (ўсиш 110 фоиз), аҳоли, кор-

хона, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига тўлаб берилган суғурта қопламалари 15 млрд. сўмни (ўсиш 135 фоиз) ташкил этди. Шунингдек, юридик ва жисмоний шахслар билан жами 207 мингдан ортиқ, шу жумладан, маҳаллий экспортчилар мулкӣ манфаатларини комплекс суғурта ҳимояси билан таъминлаш бўйича умумий қиймати 500,8 млрд. сўм (ўсиш 119 фоиз) бўлган ҳажмда суғурта шартномалари имзоланган.

12 та янги суғурта маҳсулоти жорий қилиниб, суғурта бўлимлари сони яна ўн тага кўпайтирилди.

Анжуманда «Ўзбекинвест» ЭИМС томонидан ўз фаолиятини янада ривожлантириш, аҳоли ва тадбиркорлар ўртасида суғурта маданияти даражасини ошириш ва компания фаолияти очиқлигини таъминлашда амалга оширилаётган чора-тадбирлар янада кучайтирилгани таъкидланди.

Юлдуз ЗОКИРОВА

Йигирма йиллик фаолият

Миллий матбуот марказида «Ўзросуғурта» акциядорлик жамияти ташкил топганлигининг 20 йиллигига бағишланган анжуман бўлиб ўтди. Унда компания раҳбар-ҳодимлари, ҳамкорлари ҳамда мижозлари иштирок этди.



Тадбирда 1997 йил Биринчи Президентимизнинг фармони асосан ташкил этилган «Ўзросуғурта» АЖ аслида 96 йиллик фаолият тажрибасига эга эканлиги, хусусан, ташкилот 1921 йилдан буён мамлакатимизда фаолият олиб борган дав-

ликларини суғурталаш, аҳоли суғуртаси, мажбурий суғурта турлари, бизнесни суғурталаш каби йўналишларда 120 дан ортиқ суғурта турларини тақдим этмоқда.

Ушбу акциядорлик жамияти мижозларга кенг кўламда хизмат кўрсатишни ташкил

ўсиш суръатларига эришилганлиги, миллий суғурта бозорини ривожлантиришда мазкур муассаса улуши йил сайин ортаётганлиги қайд этилди.

Хусусан, 2016 йил якунларига кўра, республикаимизда йиғилган жами суғурта мукофотларида (692,6 млрд. сўм) «Ўзросуғурта» АЖнинг улуши 20,5 фоизни, суғурта товлари (130,4 млрд. сўм) бўйича эса, 25,2 фоизни ташкил этди. 20 йил мобайнида «Ўзросуғурта» томонидан йиғилган суғурта мукофотлари қарийб 157 мартага ўсди, суғурталанувчиларга 163,2 млрд. сўмдан ортиқ суғурта тўловлари амалга оширилди.

Компаниянинг инвестиция портфели ташкил топган даврда (1997 йилда) 0,8 млрд. сўм миқдорига бўлган бўлса, сўнгги ўн йил ичида 22 мартага кўпайиб, 2016 йилда 72,3 млрд. сўмни ташкил қилди.

Анжуманда компаниянинг ўтган йиллардаги фаолияти давомида қўлга киритган маҳаллий ва халқаро даражадаги бошқа ютуқлари хусусида ахборот берилди. Шунингдек, унда йигирма ёш билан муносиб нишонлаш билан боғлиқ режалаштирилган ташкилий ва амалий тадбирлар ҳақида ҳам сўз борди.

Наргуз АҲМЕДОВА.

1-жадвал.

Кўрсаткичлар	1997 йилда	2016 йилда
Устав капитали	2,0 млрд.	26,8 млрд.
Суғурта мукофотлари	910,7 млн.	142,4 млрд.
Олинган жавобгарлик	78,9 млрд.	42,7 трлн.
Туланган суғурта товлари	196,1 млн.	32,9 млрд.

лат суғурта назорати инспекцияси (ҳозирда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги давлат суғуртаси бош бошқармаси)нинг ҳуқуқий вориси ҳисобланиши таъкидланди.

Компания ташкил этилганида 35 та суғурта тури бўйича хизмат кўрсатган бўлса, бугунги кунда ўз фаолиятини кенгайтириб, универсал суғуртачи сифатида аҳолига қишлоқ ҳўжалиги таваккалчи-

етиш борасида ҳам олдинги сафда. Айни пайтда «Ўзросуғурта»нинг Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳрида жами 14 филиали, 200 га яқин туман ва шаҳар бўлиналари мавжуд бўлиб, уларга 2 мингдан зиёд суғурта агенти ҳам жалб қилинган.

Анжуманда ўтган 20 йил давомида компания томонидан барча йўналишдаги кўрсаткичлар бўйича юқори

«KAFOLAT sug'urta kompaniyasi»: етакчи ва барқарор

Кейинги йилларда Ўзбекистон суғурта бозорига суғурта маҳсулотлари кўлами, хизмат кўрсатувчи ҳамкор ташкилотлар ва агентлик шохбчалари доираси кенгаймоқда, тизимнинг муайян йўналиши бўйича маҳаллий суғурта компаниялари билан шерикчилик алоқаларини ўрнатиш бўйича хорижий турдош ташкилотлар қизиқиши ортмоқда. Соҳада жорий қилинаётган интерактив хизматлар эса, аҳолини суғурта хизматларидан фойдаланишга жалб қилишда муҳим роль ўйнамоқда.

«KAFOLAT sug'urta kompaniyasi» АЖ республикаимиздаги етакчи суғуртачилардан бири ҳисобланади. Шу йилнинг 14 март куни мазкур компания ташкил этилганига 20 йил тўлди. Шу муносабат билан Миллий матбуот марказида компания раҳбарлари, фахрийлари, масъул ходимлари ҳамда ҳамкорлари иштирокида анжуман бўлиб ўтди.

Унда жамият бошқаруви раиси Саидолим Насретдинов ўтган даврда муассаса босиб ўтган йўл – амалга оширилган ишлар, эришилган натижалар ҳамда истиқболдаги мақсад ва вазифалар хусусида гапириб берди:

– «KAFOLAT sug'urta kompaniyasi» 20 йилдирки, суғурта бозорининг профессионал иштирокчиси сифатида ушбу соҳадаги ислохотлар ижросида ўз фаоллигини кўрсатиб келмоқда. Ташкилот устав капитали дастлаб-

ки даврда 500 млн. сўмни ташкил этган бўлса, бугунги кунга келиб ушбу кўрсаткич 32 млрд. сўм ёки 16 млн. еврога тенг бўлди. Инфратузилмавий жиҳатдан эса, 48 та минтақавий тармоқ 192 тага етди.

Бугунги кунда компаниямиз суғурта мукофотлари тушуми бўйича бозордаги кучли учлик қаторидан жой олган. Сўнгги 10 йилда бу борадаги улушимиз қарийб 2 бараварга ошиб, 2017 йилнинг 1 январь ҳолатига 10,9 фоизни ташкил қилди. Туланган суғурта қопламалари 1998 йилга нисбатан 454 бараварга ортиб, ҳисобот даврида 17,1 млрд. сўмга етди. Шу ўринда айтиш жоиз, муассасамиз фаолияти кўпроқ мажбурий турдаги суғурта хизматлари ҳиссасига ривожланиб бормоқда. 2016 йил якунига кўра, транспорт воситалари эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбу-



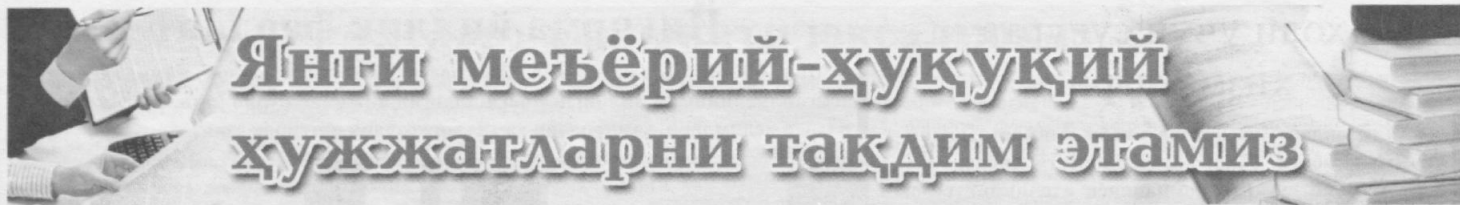
рий суғурта қилиш бўйича 17,8 млрд. сўм суғурта мукофотларини жамлаб, умумий суғурталовчилар орасида 2-ўринни эгаллади. Иш беворчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурталаш бўйича ҳам 10,8 млрд. сўмга яқин суғурта тушуми таъминланиб, ўтган давр (2015 йил якуни)даги бозор мавқеини сақлаб қолди.

Анжуманда «KAFOLAT sug'urta kompaniyasi» ютуқлари хусусида сўз бориб, унинг халқаро ISO 9001:2015 сертификатига эга бўлганлиги, нуфузли аудиторлик ташкилоти томони-

дан йил якунлари бўйича молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига мувофиқлигини билдирувчи хулосани олганлиги, «Fitch ratings» халқаро рейтинг агентлиги «В+», истиқболи «барқарор» рейтингини қўлга киритганлиги айтиб ўтилди.

Тадбир сўнггида компаниянинг фахрий ходимлари ҳамда яқиндан ҳамкорлик қилиб келаётган ташкилот вакиллари ташаккурнома ва эсдалик совғалари билан тақдирландилар.

Назира МАВЛОНОВА.



Янги меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни тақдим этамиз

ЭИЗ ишлаб чиқаришни кенгайтиради

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 27 февралдаги 110-сонли қарори билан 2017-2019 йиллар даврида эркин иқтисодий зоналарда тайёр маҳсулот турлари, материаллар ва бутловчи буюмлар ишлаб чиқаришни кўзда тутадиган лойиҳалар рўйхати тасдиқланди.

Уларни амалга ошириш товарларни импорт қилишни қисқартириш, импорт ўрнини қоплайдиган ва экспортга мўлжалланган маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича янги ишлаб чиқаришларни барпо этиш, шу жумладан, тижорат банклари кредитларини жалб этган ҳолда, ҳудудлар, тармоқ ташкилотлари ва хўжалик бирлашмалари минерал-хомашё салоҳиятидан энг юқори даражада фойдаланиш, шунингдек, ЭИЗ ҳудудида тадбиркорлик фаолияти учун қулай шарт-шароитлар яратишга қаратилган.

Рўйхатга киритилган лойиҳаларни ўз вақтида тайёрлаш ва амалга оширишнинг бориши юзасидан тизимли мониторинг Маъмурий кенгашга оқлатилган (Президентимизнинг 2017 йил 12 январдаги ПФ-4931-сонли фармо-

нига асосан ташкил этилган). Шунингдек, унга рўйхатга ўзгартишлар киритишга руҳсат берилган.

Банкларга ўз маблағлари ҳамда Ўзбекистон Республикасининг давлат кафолати берилмаган ҳолда жалб этилган хорижий кредит линиялари ҳисобига эркин иқтисодий зоналарда лойиҳаларни, шу жумладан, тасдиқланган рўйхатга киритилган лойиҳаларни амалга ошираётган тадбиркорлик субъектларига асбоб-ускуна, хомашё, материаллар ва бутловчи буюмлар харид қилиш учун кредитлар тақдим этиш тавсия қилинди.

Бундан ташқари, тадбиркорлик субъектларига ўз вақтида ва сифатли хизмат кўрсатиш ва лойиҳаларни молиялаштириш учун саккизта тижорат банки ЭИЗ ҳудудида ўз бўлинмаларини очади.

Маҳаллийлаштириш дастуридан 12 лойиҳа чиқарилди

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 28 февралдаги 113-сонли қарори билан тайёр маҳсулот турлари, бутловчи буюмлар ва материаллар ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш Дастурига тузатишлар киритилди.

2017-2019 йилларда тайёр маҳсулот турлари, бутловчи буюмлар ва материаллар ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш Дастурига (Президентимизнинг 2016 йил 26 декабрдаги ПҚ-2698-сонли қарори билан тасдиқланган) тасдиқланган рўйхат бўйича қатор лойиҳалар киритилди.

Бунда дастурга киритилаётган ташкилотларга нисбатан ўрнатилган имтиёзлар божхона тўловлари бўйича жорий йилнинг 6 мартидан, солиқлар бўйича имтиёзлар эса 1 апрелдан қўлланади.

Ўз навбатида, 2017-2019 йилларда тайёр маҳсулот турлари, бутловчи буюмлар ва материаллар ишлаб

чиқаришни маҳаллийлаштириш Дастуридан, 2015-2019 йилларда тайёр маҳсулот турлари, бутловчи буюмлар ва материаллар ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш Дастуридан (Биринчи Президентимизнинг 2015 йил 11 февралдаги ПҚ-2298-сонли қарори билан тасдиқланган), 2014-2016 йилларда тайёр маҳсулот турлари, бутловчи буюмлар ва материаллар ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш Дастуридан (Биринчи Президентимизнинг 2014 йил 4 февралдаги ПҚ-2120-сонли қарори билан тасдиқланган) ҳам рўйхатга асосан айрим лойиҳалар чиқарилди.

Ҳайдовчилик гувоҳномалари 2020 йил охиригача алмаштирилиши керак

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 2 мартда «Миллий ҳайдовчилик гувоҳномасининг ҳамда автомобилотранспорт воситаси рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг янги намуналарини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 116-сонли қарори эълон қилинди.

Ҳайдовчилик ҳужжатларининг янги шакллари тасдиқланди

Қарор билан миллий ҳайдовчилик гувоҳномаси, автомобилотранспорт воситаси рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ва автомобилотранспорт воситаси техник кўриқдан ўтганлиги тўғрисидаги талоннинг янги шакллари ва тавсифи тасдиқланди.

Миллий ҳайдовчилик гувоҳномаси пушти рангдаги пластик шаклда, 54 x 86 мм ўлчамда бўлади ҳамда бир неча ҳимоя даражасига эга. Шунингдек, гувоҳнома 2 ҳарфли ва номери 6 рақамли серияли рақамни сақлайди. Бунда ҳужжатда лотин ёзувидаги давлат тилидан фойдаланилади.

Автомобилотранспорт воситаси рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисидаги гу-



воҳнома – худди шу шакл ва ўлчамдаги кўк рангдаги ҳужжат бошқалар қаторида авто тўғрисида тўлиқ маълумотларни (русуми, модели, тури, кузов/шасси рақами, тўла вазни, юксиз вазни, двигателнинг тоифаси ва қуввати, ёнилғи тури, ранги, ҳайдовчининг ўриндиғи билан

биргаликда ўтирилайдиган ўринлар сони, тик турилади-ган ўринлар сони, алоҳида белгилар) сақлайди.

Техник кўриқдан ўтганлиги тўғрисидаги талон тўртбurchак шаклидаги, ўлчамлари 54 x 86 мм бўлган зичлиги бир кв.метрга 140+/-5 гр 100% пахтадан олинган

қоғоздан тайёрланади. Қоғоз қатлами орасига жойлашган, ультрабинафша нурда кўринайдиган кўк ва оч яшил рангли тола ҳамда нурда яхши ажралиб турайдиган пахта чаноғи кўринишидаги умумий сув белгиси мавжуд. Талонда ўтказилган техник кўриқ натижаси, жорий ва навбатдаги техник кўриқдан ўтиш санаси кўрсатилади.

Жорий йилнинг 1 октябридан янги намунадаги ҳайдовчилик гувоҳномалари ва автомобилотранспорт воситаси рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳномаларни бериш бошланади. Миллий ҳайдовчилик гувоҳномаси берилган кундан бошлаб 10 йил муддатга берилади.

Алмаштириш қандай тартибда амалга оширилади?

Амалдаги миллий ҳайдовчилик гувоҳномаларини янги намунадагиларига икки босқичда алмаштирилади:

– 2017 йил 1 октябрдан 2018 йил 31 декабрга қадар

– эски намунадаги миллий ҳайдовчилик гувоҳномалари учун, уларнинг берилган санасидан қатъи назар – улар эгасининг ёзма аризасига кўра ихтиёрий равишда;

– 2019 йил 1 январдан 2020 йил 31 декабргача – эски намунадаги барча миллий ҳайдовчилик гувоҳномалари учун, уларнинг берилган санасидан қатъи назар – мажбурий тартибда.

Ўз навбатида, автомобилотранспорт воситаси рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳномани янги намунадаги гувоҳномага алмаштириш 2017-2020 йиллар мобайнида босқичма-босқич – мажбурий техник кўриқдан ўтказишда амалга оширилади.

Бу муҳим! Эски намунадаги миллий ҳайдовчилик гувоҳномалари ва автомобилотранспорт воситаси рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳномалар 2021 йил 1 январдан бошлаб ҳақиқий эмас деб ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикасида товар ва хизматлар бозори: 2016 йил якунлари

Ялпи ички маҳсулотни ишлаб чиқаришда хизматларнинг улуши 0,9 фоизли бандга ошди

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил 26 февралдаги 55-сонли қарори билан тасдиқланган 2016-2020 йилларда хизматлар соҳасини ривожлантириш Дастури доирасида қабул қилинган чоратадбирлар туфайли 2016 йилнинг январь-декабрь ойларида бозор хизматларининг умумий ҳажми 90 991,7 млрд. сўмни ташкил этди ва 2015 йилнинг худди шу даври билан солиштирганда 12,5 фоизга ошди.

Хизматларнинг ЯИМ таркибидаги улуши ўтган йилнинг тегишли давридаги 48,6 фоиз ўрнига 49,5 фоизга ошди.

1-диаграмма.

ЯИМ таркибидаги хизматлар улуши, 2016 йил январь-декабрь ойларида



ЧАКАНА САВДО ВА ХИЗМАТЛАР

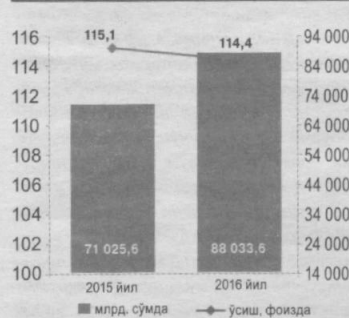
2016 йилнинг январь-декабрида республика бўйича чакана савдонинг ҳажми 88 033,6 млрд. сўмни (2015 йилнинг худди шу давридагига нисбатан 14,4 фоиз кўп), кўрсатилган бозор хизматларининг иқтисодиётдаги ҳажми 90 991,7 млрд. сўмни (12,5 фоиз) ташкил этган.

Йирик корхоналарнинг чакана сав-

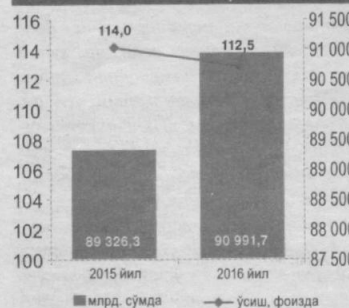
2-диаграмма.

Чакана товар айланмаси ва хизматлар ҳажми (2015 йилнинг январь-декабрь ойларида нисбатан фоизда)

Чакана товар айланмаси



Хизматлар



до айланмаси 9 166,2 млрд. сўмни ташкил этди ёки 2015 йилнинг январь-декабрига нисбатан 8,0 фоизга пасайган. Чакана савдо таркибида йирик корхоналар товар айланмасининг улуши 10,4 фоизни ташкил қилди. Ўз навбатида, кичик тадбиркорликнинг товар айланмаси 17,7 фоизга ошиб, 78 867,4 млрд. сўмга етган. Уларнинг чакана товар айланмаси умумий ҳажмидаги улуши 89,6 фоизни ташкил этди.

Кичик тадбиркорлик товар айланмасининг умумий ҳажмида ташкиллаштирилмаган савдодаги товарлар сотуви 12 500,3 млрд. сўмни ташкил этди ёки 2015 йилнинг худди шу давридагидан 6,6 фоизга кўп бўлган. Мазкур секторнинг товар айланмасининг умумий ҳажмидаги улуши 14,2 фоизни ташкил этди.

Чакана савдо асосан нодавлат ҳўжалик юритувчи субъектлар томонидан амалга оширилади, уларнинг умумий ҳажмидаги улуши 2016 йилнинг январь-декабрида 99,9 фоизни ташкил этган.

Хизмат кўрсатиш таркибида энг кўп улуш транспорт хизматлари ҳиссасига тўғри келади – умумий хизматлар ҳажмининг 29,1 фоизи; савдо хизмати – 28,7 фоиз, молиявий хизматлар – 10,8 фоиз, алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари – 6,7 фоиз, кўчмас мулк билан

боғлиқ хизматлар – 3,7 фоиз, таълим соҳасидаги хизматлар – 3,6 фоиз.

Ҳисобот даврида энг юқори ўсиш суръатларига молия хизматларида эришилган – 19,2 фоиз; ижара ва прокат хизматлари – 17,8 фоиз; кўчмас мулк билан боғлиқ хизматлар – 15,8 фоиз; соғлиқни сақлаш соҳасида – 16,1 фоиз; компьютер ва маиший товарларни таъмирлаш – 14,9 фоиз; савдо бўйича хизмат кўрсатиш – 14,7 фоиз; алоқа ва ахборотлаштириш – 11,7 фоиз.

ЧАКАНА САВДО ВА МИНТАҚАЛАРДАГИ ХИЗМАТ КўРСАТИШ

Чакана товар айланмасининг (шу жумладан, умумий овқатланиш) Ўзбекистон Республикаси бўйича ўртача кўрсаткичи 2 764,5 минг сўмни ташкил этди. Минтақалар кесимида олинса, аҳоли жон бошига чакана товар айланмасининг ҳажми бўйича, қутилганидек, Тошкент шаҳри энг юқори погонани эгаллаган – 7 929,1 минг сўм. Бухоро (аҳоли жон бошига чакана товар айланмасининг ҳажми – 3 059,0 минг сўм), Навоий (3 973,5 минг сўм) ва Тошкент вилоятларида (3 390,2 минг сўм) аҳоли жон бошига чакана товар айланмасининг ҳажми ўртача республика кўрсаткичидан ошди.

Минтақалар кесимида хизмат

1-жадвал.

Чакана савдо айланмасининг таркиби, 2016 йилнинг январь-декабри

	млрд. сўм	2015 йилнинг январь-декабрига нисбатан фоизда	яқунга нисбатан фоизда
Жами	88 033,6	114,4	100,0
Йирик корхоналар	9 166,2	92,0	10,4
Кичик тадбиркорлик шундан	78 867,4	117,7	89,6
Ташкиллаштирилмаган савдонинг товар айланмаси	12 500,3	106,6	14,2

Хизматлар бозори, 2016 йилнинг январь-декабрь ойларида

	млрд. сўм	ўсиш, 2015 йилнинг январь-декабрига нисбатан фоизда	яқунга нисбатан фоизда
Хизматлар – жами	90 991,7	112,5	100,0
Шу жумладан, асосий турлар бўйича:			
алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари	6 121,2	111,7	6,7
молиявий хизматлар	9 796,7	119,2	10,8
транспорт хизматлари	26 465,7	107,4	29,1
шу жумладан:			
автотранспорт хизматлари	14 677,5	116,4	16,1
маиший ва овқатланиш бўйича хизматлар	2 802,8	111,7	3,1
савдо хизматлари	26 157,6	114,7	28,7
кўчмас мулк билан боғлиқ хизматлар	3 361,5	115,8	3,7
таълим соҳасидаги хизматлар	3 281,5	108,3	3,6
соғлиқни сақлаш соҳасидаги хизматлар	1 345,9	116,1	1,5
ижара ва прокат хизматлари	2 327,4	117,8	2,5
компьютерлар ва маиший техникани таъмирлаш бўйича хизматлар	2 167,5	114,9	2,4
якка тартибдаги хизматлар	2 977,3	114,7	3,3
архитектура, муҳандислик қидирувлари, техник синов ва таҳлиллар соҳасидаги хизматлар	1 008,5	112,0	1,1
бошқа хизматлар	3 178,1	111,7	3,5

2-жадвал.

«Тошкент» РФБ биржа савдолари шарҳи, 2017 йил февраль ойида

2017 йил февраль ойида «Тошкент» республика фонд биржасида 18 та савдо сессияси ўтказилди.

Ҳисобот ойида 30 эмитентга тегишли 14,8 млн. дона қимматли қоғозлар бўйича 124 та олди-сотди битими тузилди.

Жорий йилнинг февраль ойида қимматли қоғозлар биржавий битимлари ҳажми 4,5 млрд. сўмга етди.

Ҳисобот даврида қимматли қоғозлар битимлари куйидаги йўналишда тузилди:

Ягона дастурий-техник мажмуа акциялари бозорида куйидаги тармоқларда:

Асосий йўналиш («Main Board») – 4,49 млрд. сўмлик 108 та битим;

Ҳисобот даврида учун клирингсиз битимлар бўйича («NC Board») – 0,01 млрд. сўмлик 16 та битим.

Битимлар ҳажми бўйича энг юқори натижа 24 февралда асосий йўналиш («Main Board») тармоғида кузатилди. Хусусан, шу кун «Asia Alliance Bank» АТБнинг 4,2 млн. дона қимматли қоғозлари 1,08 млрд. сўмга сотилган.

Февраль ойида биржавий битимларнинг ўрта ҳажми 36,3 млн. сўмни ташкил этди.

Бир кунда тузилган битимлар ўртача ҳажми 250,0 млн. сўмга тўғри келди.

Сотилган бир дона қимматли қоғознинг ўртача нархи 304,6 сўмга тенг бўлди.

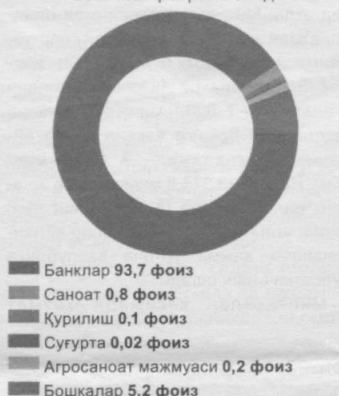
Қимматли қоғозларга нисбатан та-

лабнинг мавжудлигини англатувчи кўрсаткичлардан бири қимматли қоғозларнинг сотувдаги нархи уларнинг номинал қийматига нисбатан коэффиценти, яъни ликвидлилик кўрсаткичига боғлиқ бўлади.

Ҳисобот ойида қимматли қоғозлар битимлари умумий сонининг ярми номинал қийматига нисбатан қиммат нархда тузилди. Энг юқори даражадаги ликвидлилик кўрсаткичи суғурта компаниялари (1,23 пункт)да кузатилди.

Умуман олганда, ҳар бир тармоқ кесимида ўрта ҳисобда қимматли қоғозларнинг сотувдаги нархи унинг

Қимматли қоғозлар биржа айланмасининг тармоқлар бўйича таркиби, 2017 йил февраль ойида



номинал қийматига нисбатан коэффиценти февраль ойида 1,05 пунктни ташкил этди.

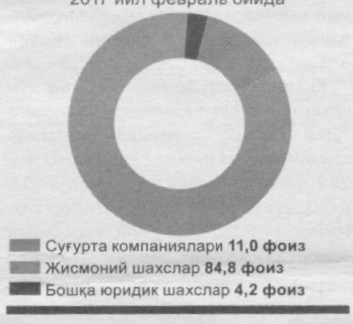
Биржада тармоқларнинг инвестицион жозибдорлик бўйича таҳлили шуни кўрсатдики, февраль ойида тижорат банкларининг қимматли қоғозларига талаб ўсган: 93,7фоиз.

Инвесторларнинг категориялари-га кўра куйидагиларда фаоллик қайд этилди:

Жами тузилган битимлар умумий ҳажмида жисмоний шахсларнинг улуши 84,8 фоизни, умумий битимлар сони бўйича уларнинг улуши 66,9 фоизни ташкил этди.

Битимлар ҳажми (битимлар қиймати/битимлар сони) ўртача кўрсаткичи февраль ойида куйидагича бўлди:

Инвесторлар кесимида биржа айланмасининг таркиби, 2017 йил февраль ойида



Юридик шахслар билан – 16,7 млн. сўм;

Жисмоний шахслар билан – 46,0 млн. сўм.

Умуман, февраль ойида биржа бозори таркибида қимматли қоғозлар савдоларида иштирок этган инвесторлар тури бўйича ҳолат куйидагича бўлди:

Ҳисобот ойида фонд биржасида тузилган битимларда брокерлик идораларининг фаоллиги куйидагича кўрсаткичларда намоён бўлди.

Биржа савдоларида жами 19 та брокерлик идораси иштирок этди.

Умумий биржа айланмасида энг фаол ўнта брокерлик идораларининг соф ҳажми куйидаги жадвалда тақдим этилган.

Умумий биржа айланмасида энг фаол ўнта брокерлик идораларининг соф ҳажми 98,5 фоизга, сони бўйича эса 79,0 фоизга етди.

Февраль ойидаги биржа савдоларида иштирок этган идоралар орасида етакчи ўринларни куйидагилар эгаллади:

Қимматли қоғозлар ҳажми бўйича тузилган битимлар:

- ◆ «DEPO-INVEST-TRAST» МЧЖ (БИ №459);
- ◆ «Alp omad invest» МЧЖ (БИ №416);
- ◆ «Kapital-Depozit» МЧЖ (БИ №443);
- Қимматли қоғозлар сони бўйича тузилган битимлар:
 - ◆ «Ishonch LTD» МЧЖ (БИ №444) – 61 та битим;
 - ◆ «Birinch Banklararo Depozitariy» МЧЖ (БИ №450) – 45 та битим;
 - ◆ «Portfolio Investments» МЧЖ (БИ №454) – 38 та битим.

Алоҳида тармоқлар кесимида қимматли қоғозлар нархининг улар номиналига нисбати, 2017 йил февраль ойида

Агросаноат мажмуаси	1,20
Банк соҳаси	1,03
Саноат	1,21
Суғурта	1,23
Қурилиш	0,99
Бошқалар	1,66

Биржа савдоларида иштирок этган брокерлик идораларининг рейтинг, 2017 йил февраль ойи давомида

Брокерлик идоралари	Битимлар сони, дона	Битимлар умумий ҳажми, млн. сўмда	Солиштирма нисбати
«DEPO-INVEST-TRAST» МЧЖ (БИ №459)	7	3 937,0	43,7%
«Alp omad invest» МЧЖ (БИ №416)	5	2 798,8	31,1%
«Kapital-Depozit» МЧЖ (БИ №443)	9	671,4	7,5%
«Birinch Banklararo Depozitariy» МЧЖ (БИ №450)	45	400,5	4,4%
«Universal Depozit» МЧЖ (БИ №455)	2	248,2	2,8%
«FULL STOCK GROUP» МЧЖ (БИ №453)	1	247,0	2,7%
«Ishonch LTD» МЧЖ (БИ №444)	61	227,1	2,5%
«Наймон Инвест Консалтинг» МЧЖ (БИ №472)	18	206,8	2,3%
«ТашИнвестКом» МЧЖ (БИ №439)	10	66,3	0,7%
«Portfolio Investments» МЧЖ (БИ №454)	38	63,3	0,7%

Энг йирик савдолар ҳажми бўйича эмитентлар ТОП 10 лиги, 2017 йил февраль ойи давомида

Эмитент номи	Тармоқ	Ҳажми, млрд. сўмда
«Asia Alliance Bank» АТБ	Банк	3,3
«Туркстон» АТБ	Банк	0,3
«Капиталбанк» АТБ	Банк	0,2
«Ипотека-банк» АТИБ	Банк	0,2
«Marg'lon Fayz savdo kompleksi»	Ташкилотлар томонидан таъсис этилган юридик шахслар	0,1
«Olchazorg azlyga»	Ташкилотлар тузилмаси таркибига кирмайдиган субъектлар	0,07
«Туронбанк» ХАТБ	Банк	0,06
«Универсал банк» ХАТБ	Банк	0,05
«CHILONZOR BUYUM SAVDO KOMPLEKSI»	Ташкилотлар томонидан таъсис этилган юридик шахслар	0,04
«Ўзсаноатқурилшбанк» АТБ	Банк	0,04

Пенсионерлар учун қулайликлар

Миллий матбуот маркасида Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси томонидан ташкилот ва муассасаларда ишловчи пенсионерларга пенсиялар тўлаш тартиби ҳамда бу борадаги имтиёزلарга бағишланган анжуман ўтказилди.

Маълумки, фуқароларнинг давлат пенсия таъминотини ташкил қилиш, пенсия ва ижтимоий нафақаларни тайинлаш, пенсия ҳамда бошқа тўловлар миқдорини қонунчиликда белгиланган тартибда қайта ҳисоб-китоб қилишни таъминлайдиган мазкур жамғарма фаолияти йилдан-йилга ушбу йўналишдаги қонунчиликни мустаҳкамлаш ҳисобига такомиллашиб бормоқда.

Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 2 февралдаги «Иш ҳақи, пенсия, нафақа ва стипендияларни тўлаш механизмини такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 2753-сонли Қарорига мувофиқ, пенсионерлар ҳамда фуқароларнинг бошқа эҳтиёжманд қатламлари ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ишонгли ва самарали ҳимоялашга эришилди.

Анжуманда ушбу қарор асосида Пенсия жамғармаси томонидан амалга оширилган чора-тадбирлар хусусида сўз бориб, жорий Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йилида ташкилот раҳбариятининг жойларда фуқаролар билан учрашув жадваллари тасдиқланиб, шахсий қабуллар ташкил этилаётгани, фуқаролар мурожаатларини ўз вақтида кўриб чиқиш, масъул шахсларнинг жавобгарлигини оширишга катта эътибор қаратилаётгани таъкидланди.

– *Давлатимиз раҳбарининг ПҚ- 2753-сонли қарорига мувофиқ, 2017 йил 1 февралдан жамғармаимиз томонидан пенсия ва нафақаларни оловчи шахслар учун «SMS-Pensiya» интерактив хизмати ишга туширилди, – дейди Пенсия жамғармаси ижро этувчи директори ўринбосари Маҳмуджон Зиядуллаев. – Ушбу хизмат пенсия ва нафақа тайинланиши, унинг тўлов муддатлари ҳақидаги маълумотларни мобил алоқа воситасида олиш имконини беради. Бундан ташқари, жамғармаимиз томонидан ишловчи пенсионерларнинг пенсия маблағларини осон ва қулай тарзда молиялаштиришнинг интерактив талабномаси жорий этилди. «Пенсия дастури», «Пенсия калкулятори» каби янги тизимларимиз ҳам аҳолига тезкор ва сифатли хизмат кўрсатишни таъминламоқда.*

Кейинги беш йиллик даврда пенсия ва нафақа оловчилар сони йилгига ўртача 4 фоиздан ўсиб, бугунги кунда 3 млн. нафардан ортиқни ташкил этмоқда.

Ширин БАЙСЕНОВА.



ЕМБ башоратини қайта кўриб чиқди

ЕМБ еврохудоуднинг 2017-2018 йиллардаги ЯИМ кўрсаткичи ўсиши бўйича макроиктисодий башоратини ўзгартиради. Бу ҳақда ЕМБ раҳбари Марио Драги матбуот анжуманида маълум қилди.

Жорий йилда йиллик ҳақиқий ЯИМ кўрсаткичи 1,8 фоиз, 2018 йилда эса 1,7 фоиз ортади. Шунингдек, ЕМБ 2019 йил учун ҳам башоратини эълон қилди. Бу йилда иқтисодиётнинг ўсиш даражаси 1,6 фоизни ташкил қилиши кутилмоқда. 2016 йил декабрь ойида ЕМБ еврохудоуднинг 2017 йилдаги иқтисодий ўсиш даражаси 1,7 фоиз ва 2018 йилда 1,6 фоизга етишини башорат қилган эди.

Драгининг фикрига кўра, башоратнинг қайта кўриб чиқиши истиқболларда нисбатан паст даражадаги таваккалчилик билан боғлиқ.

ЕМБ инфляция бўйича башоратни ҳам ўзгартирди. 2017 йилда бу кўрсаткич 1,7 фоиз, 2018 йилда 1,6 фоиз, 2019 йилда 1,7 фоизни ташкил этиши тахмин қилинмоқда. 2016 йил декабрь ойида инфляция даражаси 2017 йилда 1,3 фоиз, 2018 йилда эса 1,5 фоизни ташкил этиши башорат қилинган эди.

МакДоналдс мобиль иловани ишга туширади

МакДоналдс (McDonald's) тез овқатланиш ресторани тармоғи 2017 йил охирига қадар 20 мингдан ортиқ савдо нуқталари, шу жумладан, АҚШдаги савдо нуқталарида мобиль буюртма ва тўловлар хизматини ишга туширади.

«МакДоналдс тамаддиҳоналарида буюртмаларни жойлаштириш ва уларнинг назоратини ўрнатишни таъминлаш учун махсус киосклардан фойдаланган ҳолда мижозлар учун қулайлик яратилмоқда. Мижозлар мобиль илова орқали буюртма қилиши мумкин», – деди компания вакили Чикагода Инвесторлар кунига бағишлаб ўтказилган маросимда.

МакДоналдсдагилар иловага йўналтирилган сармомияни кўпайтириш ҳисобига дунёнинг ўндан ортиқ мамлакатларидаги 25 мингдан зиёд савдо нуқталарида мобиль иловани ишга тушириш режалаштирилаётганини маълум қилди.



Хитой Халқ банки банклар назоратини кучайтиради

Хитой Халқ банки молиявий тармоқ таваккалчилигини бир маромда сақлаш мақсадида банклар капиталини баҳолашнинг қатъийроқ усулларини қўллашни режалаштирмоқда.

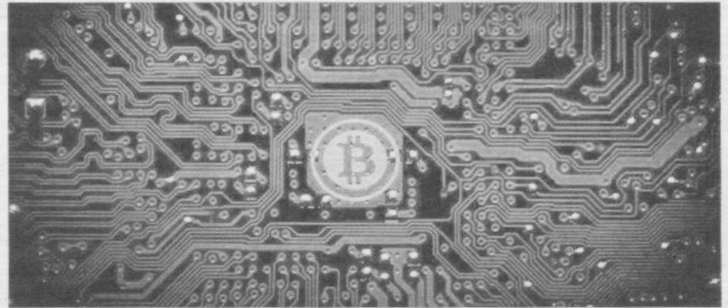
Макропруденциал тартибга солиш меъёрларини қўллаш орқали Хитой Халқ банки банклар капиталининг етарлилик даражасини оралқ баҳолаш механизмидан воз кечиш ниятида. Бу эса сармомия етарли бўлган тақдирда банкларга бир баҳо (барча маъёрий талабларга жавоб берган тақдирда) қўйилишини, акс ҳолда эса ноль баҳо қўйилишини билдиради.

Нисбатан паст категорияга кирити-

лувчи банкларга таваккалчилик даражасини пасайтириш чора-тадбирларини амалга ошириш тавсия этилади. Хитой Халқ банки аввалгидек маъёрий талабларга жавоб бермаганлик, мувофиқлаштирувчи ташкилотда сақланувчи захиралар бўйича олинмаган даромад миқдори камайганлик учун паст баллини қўлга киритган банкларни жаримага тортишда давом этади. Юқори баллар эса аксинча, даромад фоизи ортишига сабаб бўлади.

Янги рекорд натижалар

Ўтган ҳафта якунига кўра, «LocalBitcoins» ва «Paxful» сингари таниқли р2р-майдонларда тузилган битимлар ҳажми бўйича янги рекорд натижалар қайд этилди.



Шу йилнинг 4 март ҳолатига биноан, «LocalBitcoins»да глобал даражадаги рекорд натижа ўрнатилди – битимлар ҳажми 31,6 млн. АҚШ долларига етди.

Шунингдек, битимлар ҳажми бўйича янги рекорд натижа (8,938 млн. доллар) АҚШда ҳам кузатилди. Бу мамлакатнинг айрим штатлари резидентлари «Coinbase» ва «Bitfinex» сингари биржа ва хизматларда иштирок этиш ҳуқуқидан маҳрум эди.

Хитой ҳам бу борада четда қолмади. Айни пайтда Хитой трейдерлари маҳаллий криптовалютали биржалар билан ишлашда айрим қийинчиликларга учрамоқда. Аммо бу масалаларни ҳал этишнинг муайян йўллари мавжудлиги кузатилмоқда. Хусусан, криптовалю-

тани сотиб олиш хозирча энг мақбул йўл бўлиб қолмоқда. Ўтган ҳафтада «LocalBitcoins»нинг Хитой сегментига битимлар умумий ҳажми 60 млн. юанга етди.

Айни пайтда Россияда битимлар ҳажми 326,6 млн. рублга тушиб қолган бўлса, Украинада бу кўрсаткич 2016 йилнинг сентябрида кузатилган рекорд натижа (3,23 млн. гривен)га тенг бўлди.

«PAXFUL»

Тобора машҳур бўлиб бораётган майдон «Paxful» ҳам глобал даражадаги ўсишни қайд этди (3085 BTC).

Этиборлиси, АҚШ резидентларининг «Paxful» майдонидаги айланмаси сўнгги етти кунда 2839 BTC (ёки жами айланманинг 92 фоизи)га тўғри келди.

Жаҳон иқтисодиёти ўсишига оид башорат янгиланди

ИХТТ башоратига кўра, 2017 йилда жаҳон иқтисодиётининг ўсиши 3,3 фоиз, келаси йилда эса бу кўрсаткич 3,6 фоизга етади. Ташкилотнинг сўнгги башорати 2016 йил ноябрда қилинган башоратдан деярли ўзгармади.

Бироқ ИХТТ иқтисодий миллатчилик ва Марказий банкларнинг сиёсатидаги номувофиқликлар жаҳон иқтисодиётининг камтарона тикланишига таҳдид уйғотиши мумкинлиги ҳақида огоҳлантирди.

Башоратнинг яхши томонга ўзгариши эса ИХТТ асосий мамлакатларида, хусусан, Хитой, Канада ва Америка Қўшма Штатларида фискал ва таркибий ўзгаришлар амалга оширилаётганлиги билан боғлиқ бўлмоқда.

АҚШда ЯИМ ўсиши жорий йилда 2,4 фоизга етиши (кузги башоратда бу кўрсаткич 2,3 фоиз бўлиши қайд этилган эди) ва 2018 йилда 2,8 фоизга етиши (кузда 3 фоиз дейилган) кутилмоқда. ИХТТнинг маълум қилишича, Америка айирбошлаш курсидаги ўзгаришларга тайёр турмоғи лозим, боиси АҚШ ФЗТ фоиз ставкаларини оширишни режалаштирмоқда.

Еврохудоудда ўсиш суръати сақланиб қолади, бироқ иттифоқнинг айрим мамлакатлари, яъни ишсизлик даражаси юқори бўлиб қолаётган ҳамда мустаҳкам бўлмаган банк тизимига эга давлатларнинг ҳисобига бу кўрсаткич бироз ўзгариши мумкин. Умуман олганда, еврохудоуд ЯИМ кўрсаткичи 2017 ва 2018 йилда 1,6 фоиз атрофида бўлиши башорат қилинмоқда.

Ташкилот Японияда ЯИМ 2016 йил-

да 1 фоизни ташкил этган бўлса, жорий йилда бу кўрсаткич 1,2 фоизга етишини тахмин қилаётир. Хитой иқтисодиёти эса 2017 йилда 6,5 фоизлик, 2018 йилда 6,3 фоизлик ўсиш суръатини қайд этиши белгиланган. Келаси йилда бу кўрсаткичнинг пасайиши иқтисодиётда ташқи талаб ва оғир саноатга нисбатан ички истеъмол ва хизматлар улуши ортиши билан боғлиқ бўлади.

ИХТТнинг 2017 йил учун тайёрланган башорати қайта кўриб чиқилди ва ташкилотга аъзо бўлган айрим мамлакатлар иқтисодиёти учун қилинган башорат кўрсаткичи ўсди. Масалан, «Brexit» жараёни билан боғлиқ қийинчиликларга қарамасдан, Буюк Британиянинг ЯИМ кўрсаткичи 2017 йилда 1,6 фоизга етиши тахмин қилинмоқда. Ваҳолаки, ўтган йилнинг куз фаслида бу кўрсаткич 1,2 фоизга тенг бўлиши тахмин қилинган эди. 2018 йил учун қилинган башорат ўзгаришсиз қолди.

2017 йил учун қилинган башоратнинг салбий томонга ўзгариши Ҳиндистон мисолида кузатилди. Кузда бу кўрсаткич 7,6 фоиз дейилган бўлса, хозирга келиб 7,3 фоизга тенг бўлиши тахмин қилинмоқда. Келаси йилда Ҳиндистон иқтисодиёти 7,7 фоиз даражага ортиши кутилмоқда.

Умумхалқ хайрия ҳашарида 22 миллиондан ортиқ киши иштирок этди

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 28 февралдаги «2017 йилги Наврўз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида»ги Қарори асосида қадимий ва ардоқли байрамимиз Наврўзи оламни муносиб кутиб олишга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг фармойиши асосида март-апрель ойлари мамлакатимизда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ойлиги деб эълон қилинди. Унинг доирасида 11-12 март кунлари умумхалқ хайрия ҳашари ўтказилди.

Бундан мақсад Наврўз байрамини нишонлашга алоҳида тайёргарлик кўриш, миллий қадриятларимизни кенг тарғиб қилиш, маҳаллалар, аҳоли турар жойларини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш, мамлакатимизнинг санитария ҳолатини янада яхшилаш, 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси ҳамда «Халқ

Бундан ташқари, ҳашар кунларида қарийб йигирма икки миллион туپ даррахтга шакл берилиб, оқланган. Йигирма тўрт миллион туپ мевали, манзарали даррахт кўчати, ўн етти миллион туپ гул экилган.

Тўйга тўёна ҳозирлаш халқимизнинг эзгу одатидир. Бу йил ҳам Наврўз байрами муносабати билан маҳаллалар ҳудудида кўплаб ижтимоий-маданий, савдо иншоотлари фойдаланишга топширилиши режалаштирилган.

Мўйноқ туманидаги «Бўзатов» ва «Мадали» овул фуқаролар йиғинлари ҳудудида қурилаётган тикув цехи, Кўрғонтепа тумани Хўжатепа маҳалласи биноси, Вобкент тумани марказий шифохонасининг туғруқ



билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили» Давлат дастурида кўзда тутилган вазифаларни изчиллик билан ҳаётга татбиқ этишди.

Республика «Маҳалла» хайрия жамоат фондидан маълум қилишларича, умумхалқ хайрия ҳашари мамлакатимизнинг барча ҳудудлари, қишлоқлар, маҳаллалар, ташкилот ва муассасаларда кўтаринки руҳда ўтган.

Ҳашар кунлари қирқ саккиз минг гектардан зиёд майдонда ободонлаштириш ишлари амалга оширилган. Ўттиз икки минг километр ариқ-зовурлар, потоклар тозаланиб, зиёратгоҳ ва қабристонлар тартибга келтирилган.

комплекси, Чармгарон маҳалласида маиший хизмат кўрсатиш ва савдо шохобчаси, Учқудуқ туманида Ёшлар маркази, Жомбой тумани Зарафшон маҳалласида гузар, Урганч тумани Бўстон маҳалласида оталар чойхонаси, Янгибозор тумани «Янгиёп» маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудида барпо этилаётган хусусий корхона бунга мисолдир.

Ҳашар кунлари ўз иш жойида меҳнат фаолиятини давом эттирган ҳар бир корхона, муассаса, ташкилотлар ходимлари ҳам умумхалқ хайрия ҳашарига ўз улушини қўшди.

ЎЗА материали асосида.

ИШДА ЧАРЧАМАСЛИК УЧУН НИМАЛАРГА ЭЪТИБОР ҚАРАТИШ ЛОЗИМ?

Ишда айнан қандай ҳаракатлар сизни чарчатаётганлигини ўйлаб кўринг ва ушбу ҳаракатлар рўйхатини тузинг. «Толиктирувчи ҳаракатлар» банди рўпарасига шу пайтда ўзингиз шугулланишни истаган ишни ёзинг. Шундай қилиб сиз ишда ўзингизга нима етишмаётганлигини аниқлаб оласиз.



ИШНИ ЎТА ЖИДДИЙ ҚАБУЛ ҚИЛМАНГ

Ҳаммаси барбод бўлиб, ўйлаганларингиз чиппака чиқай деб турганда ҳам бироз муддатга тўхтаб, ўйлаб олинг: энг ёмон оқибат нима бўлиши мумкин? Кимдир сизнинг ҳаракатингиздан жабрланиши мумкинми? Йўқми, демак, ўзингизга бироз дам беришга имкон мавжуд.

КЕЧКИ ПАЙТГА ЯХШИ ИШЛАРНИ РЕЖАЛАШТИРИНГ

Агар сиз ишдан кейин сеvimли иш, масалан, янги маҳсулотни кашф этиш, янги касб ва соҳани мукамал ўзлаштириш, аввалдан ўйлаб юрган ораунингизга эришиш билан машғул бўлсангиз, ундай ҳолда кун давомида шунчаки чарчашни истамай ҳам қоласиз. Қизиқингиз сизни қийналмай ишлашга ундайди.

ЎЗИНГИЗГА ЁҚИМЛИ ИШ ТОПИНГ

Тушлик вақтида идоровий ишлардан чалғишга, қандайдир ёқимли иш билан банд бўлишга ҳаракат қилинг. Мисол учун, расм чизишни ёқтирсангиз, бир-икки чизгиларингизни чизинг, мусиқа тинглашни яхши кўрсангиз, қулоқчин билан тушлик қилсангиз бўлади. Ёки шунчаки кўчаларни айланиб келсангиз мақсадга мувофиқ.

ҲАЁТИНГИЗНИ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНГ

Кераксиз ташвиш ва ўйлар билан умрингиз беҳуда ўтиб кетмаяптими? Қилаётган ишингиз сизга ҳузур бағишлайдими? Агар жавобингиз «йўқ» бўлса, ҳаётингизни буткул ўзгартириш ҳақида ўйлаб кўринг.

КИЧИК БАЙРАМ УЮШТИРИНГ

Меҳнат фаолияти ижод қилиш билан боғлиқ инсонлар доимий равишда бир хилдаги ишлар билан банд бўлса, қилаётган ишлари завқ бағишламаса, бориб-бориб уларнинг ижодий салоҳияти сўнади. Энг яхши маслаҳат – ҳафтада бир марта кўнгли учун ўзингизга кичик байрам уюштиринг, масалан, ёлғиз ўзингиз театрга, ресторан ёки спорт мажмуасига боринг. Бу билан сиз ижодий кучингизни мустаҳкамлашга, идоровий муаммолардан чалғишга эришасиз.

БАЛКИ ИШИНГИЗНИ «СЕВИМЛИ МАШҒУЛОТИМ» ДЕБ ТАН ОЛАРСИЗ? Айрим инсонлар учун «иш» сўзи аллақандай тушкун кайфиятни уйғотар?.. Бироқ, агарда ишга кетаётиб, уйдагиларга «Сеvimли машғулотим билан шугулланишга кетаяпман, соат еттида қайтаман» деб айта олсангиз, аслида иш билан банд бўла туриб ҳам чарчамаслигингиз мумкин.

Интернет материали асосида тайёрланди.

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

АХБОРОТ-ТАҲЛИЛИЙ ГАЗЕТА

ҲАМКОРЛАРИМИЗ ВА МУАССИС

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки

«Norma Hamkor» МЧЖ

«Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖ

БОШ МУҲАРРИР

А.Н. НАЗАРОВ

Наشر учун масъул

А.С. АСРОРОВ

ЧОП ЭТИШГА ТАЙЁРЛОВЧИ

«Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖ

ДИРЕКТОР

Р.Л. ВАЛИЕВ

Газета тахририятининг техник
ускуналарида саҳифаланди.

АХБОРОТ КЎМАГИ

ЎЗА, «Туркистон-пресс» НАА

ТАҲРИРИЯТ МАЗИЛИ:
100084, Тошкент ш.,
Ф. Мавлонов кўчаси, 1а-уй, 3-қават.
e-mail: info@banknews.uz,
www.banknews.uz

Реклама ва эълонлар учун
234-43-18
телефони орқали мурожаат қилинг.
Юридик шахслар учун нашр индекси – 102.
Жисмоний шахслар учун нашр индекси – 377.

Тахририятнинг фақат ёзма розилиги билан «Банк ахборотномаси»да эълон қилинган материалларни кўчириб босишга ижозат бериллади. Қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва қайтарилмайди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2012 йил 10 январда 0065-тартиб рақами билан рўйхатга олинган.

Газета ҳафтада бир марта пайшанба кuni чиқади.

Буюртма № 869.
Адади 8561 нусха.
Нархи шартнома асосида.

Газета А3 ҳажмида, 3 шартли босма табоқда чоп этилди.

Босишга рухсат этилди: 15.03.2017 й., 9.00.